

Naděje středního věku

Jsme také osobně zodpovědni za to, abychom otázky své doby otvírali, třeba na biblických hodinách, a abychom je neskrývali ani před těmi, kterým máme předat dědictví předků, včetně otázek, které bolí. V nezodpovězených otázkách, jsou-li to otázky žité, bývá možná víc naděje než v hotových odpovědích.

Naděje středního věku, Pavel Říčan | 7

Rozhovor o tom, že střední věk není nuda	11
Referentkou pro mládež 47 let - Marta Kačerová	22
Archeologický výzkum ve Svaté zemi	24
Diakonie: O životě na dluh a bez střechy nad hlavou	32

foto: Pavel Capoušek

ÚVODNÍK

3 Celý život – D. Ženatá

ZACHOVÁNÍ ODKAZU PAMÁTEK REFORMACE

4 Spojení starého s novým. Horní Krupá

– M. Čejková

BIBLICKÁ ÚVAHA

5 Nezamlčel jsem vám nic – M. Rozbořil

TÉMA

7 Předvést mladým, aby brali naše poselství.

– P. Říčan

9 Přijímám i dávám naději. Rozhovor

s farářkou A. Lavickou – D. Ženatá/JaM

10 Ten nejlepší věk našich životů – J. Opočenský

11 Naděje ve smysluplné práci a kreativních

aktivitách. Rozhovor s A. Fendrychovou

– D. Ženatá

OTÁZKA NA TĚLO

13 Co byste ještě chtěli v životě stihnout?

CÍRKEV ŽIJE

19 Slavnost v pardubickém sboru

– H. Capoušková

20 Osmdesát let od slavnostního otevření

Husovy kaple v Merklíně – O. Tichý

21 Žalmy na horách si získaly děti i dospělé

– K. Šimr

22 Martě Kačerové k narozeninám

– I. Škeříková

EKUMENA ŽIJE

23 Spojená reformovaná církev ve Velké Británii

– G. Frey-Reininghaus

24 Archeologický výzkum ve Svaté zemi

– F. Ženatý

27 Ukrajina – země neskutečných možností

– M. Slámová

STOPY CÍRKEVNÍHO ROKU

31 Vděčnost – L. Ridzoňová

DIAKONIE PRO ŽIVOT

32 Bez domova snadno a rychle – P. Hanych

34 Ke slávě Krista, pro podporu

lidské důstojnosti – M. Erdinger

PROKŘIKNI A ZPÍVEJ

38 Ježíši, světlo života – L. Moravetz

SLOVO

38 Smysl bezvěrectví – J. Hoblík

39 „Jsme ovce, jež se rozutekou“ – J. Šulc

ÚVODNÍK

Celý život

Řekne se: Celý život byl na jednom sboru, třeba jako Bohuslav Novák v Kateřiních. Celý život se staral o chudé a nemocné jako Matka Tereza. Celý život stál neochvějně za pomýlenou ideologií jako Jiřina Švorcová. Celý život hájil pravdu, pekl chleba, chodil do továrny či učil děti. Je obdivuhodné, když se někdo tak najde ve své profesi, že u ní zůstane po celý produktivní věk – zkrátka celý život.

Čtyřicet sedm let – od svých dvaceti až do odchodu do důchodu v sedmašedesáti – pracovala v ústřední církevní kanceláři jako referentka pro mládež Marta Kačerová. Uvažujeme-li, že za mládežníka se počítá člověk, který se pohybuje v církvi mezi konfirmací a časem, kdy dostuduje nebo založí rodinu, prošlo Martinýma rukama sedm či osm generací mládežníků. Oni znali ji, ona je (nás) myslím znala také všechny. Setkání, kurzů a sjezdů organizovala bezpočet. O tom, že se tato vzácná žena dožívá v plné svěžesti významného životního jubilea, se dočtete v tomto čísle.

O krizi středního věku jsme už psali. Existuje něco jako naděje středního věku nebo naděje pro střední věk? Člověk časem zmoudří. Děti vyrostou a ruce se uvolní pro nové aktivity. Na druhé straně přibývá práce, funkcí, odpovědnosti a stresu. Na střední věk a naděje pro toto životní období jsme se zaměřili v rubrice Téma. Svůj pohled přináší psycholog, farářka, farář a aktivní žena středního věku.

Do redakce chodí občas dopisy. V rubrice Slovo otiskujeme tentokrát jeden, který přišel z vinařické věznice a který je důkazem toho, že kaplanská služba i dobrovolnická práce ve věznicích mají svůj hluboký smysl a jsou přijímány s vděčností.

Při pohledu na kalendář přeji všem školákům, studentům i učitelům šťastné vykročení do nového školního roku, aby jim naděje svítala i později než ve středním věku a měli odkud čerpat krize nekrize. Přeji všem dětem uchování hezkých vzpomínek na zážitky z letošních prázdnin a všem čtenářům Českého bratra inspirativní čtení.

Daniela Ženatá

ZACHOVÁNÍ ODKAZU PAMÁTEK REFORMACE

Spojení starého s novým

Horní Krupá

**dědictví
reformace**

V mírně zvlněné lesnaté krajině mezi Havlíčkovým Brodem a Chotěboří leží Horní Krupá, sídlo jednoho ze sborů Horáckého seniorátu. Vesnice byla založena ve 13. století na ronoveckém panství. Zříceniny hradu Ronovec patří k zajímavostem v okolí obce, zrovna tak jako snad tři sta let starý buk lesní. Pěkný pohled na obec ruší nevzhledné budovy zemědělského hospodářství. Nenajdeme zde kostel; uprostřed obce byla na konci 19. století postavena pseudogotická kaplička.

Jedno místo obzvláště připomíná bratrskou historii zdejšího kraje: u Jelení studánky, ukryté v lesích, se scházeli pronásledovaní nekatolíci k tajným bohoslužbám. Po vyhlášení tolerančního patentu se evangelíci přihlásili k reformovanému vyznání, jejich počet však nestačil na vytvoření samostatného sboru. Šest hodin trvala cesta do nejbližšího sboru v Sázavě, a když pak odtud odešel kazatel, zůstali hornokrupští věřící odkázáni sami na sebe či na příležitostnou kazatelskou službu ze vzdálených sborů. Scházeli se k bohoslužbám v rodinách, ale již tehdy v nich sílila touha po vybudování kostela. Bylo třeba velké obětavosti. Modlitebna v klasicistním slohu byla postavena, snad jako poslední, ještě podle tolerančních předpisů. Velká okna i vitrážové okno v apsidě modlitebnu příjemně prosvětlují. Kolem celého vnitřního prostoru jsou vestavěny kruchty; varhany byly pořízeny po válce. Poslední úpravy, jak je navrhla výtvarnice Barbora Veselá, pocházejí z let 2006–2007. Šťastným spojením starého s novým vznikl působivý bohoslužebný prostor. Bohu díky!

Fara i evangelická škola stojí trochu blíž k vesnici. Budova dřívější církevní školy slouží dnes jako středisko ekologické výchovy (SEM Slunečnice). Za zásluhou práci stojí především místní farář David Šorm. Jen jeden příklad: díky mnoha nadšencům je z úvozu, během let zaneseného odpadky, harampádím či igelity z nedalekého zemědělského zařízení, vytvořena poznávací stezka Za humny.

Kdysi dávno jsem zažila v Horní Krupé jednu podivuhodnou chvíli, snad jen pár okamžiků: je jaro, krásné slunečné nedělní ráno. Rozkvet-

lou jarní loukou kráčí ke kostelu bratr farář Bohumil Dittrich; vede za ruku nejmladší holčičku, ostatní členové rodiny ho následují, černý talár svítí v modři nebe. Jak krásná byla taková cesta do kostela!

Mahulena Čejková

Nezamlčel jsem vám nic

Pavel káže včas i nevčas. Vhod i nevhod. Stát před velikány má v popisu práce.

(Sk 20-26, zvl. 26,19-26)

Před efeskými staršími se apoštol loučí se svou službou. Není to však zdaleka nějaký odchod do ústraní. Být kazatelem evangelia znamená vzít na sebe odpovědný úkol na celý život. A nehledět na to, zda jej plním na svobodě, nebo v poutech jako vězeň. Před jeho očima defilují místa, kde vyzýval své posluchače, aby se obrátili k Bohu a uvěřili v Pána Ježíše Krista. Působí to na něj, jako by přikládal pod kotel, v němž to evangeliem vře. Ten oheň mu nedovolí mlčet. Znovu a znovu vypráví svůj životní příběh. Trochu se hájí, ale především vysvětluje, proč se nemohl vzepřít proti nebeskému vidění, kterým jej povolal sám Ježíš Kristus. V Jeruzalémě slyší jeho svědectví nejprve dav shromážděný u schodiště do pevnosti, potom velekněží a sama židovská rada; o pět dní později vybraní žalobci, kteří se dostaví před místodržitele Felixe. Když je Felix za dva roky odvolán, nastoupí na jeho místo Porcius Festus. Ten dá apoštolovi možnost promluvit před svým vzácným hostem, králem Agrippou. V Římě má Pavel kupodivu tolik svobody, že k sobě může pozvat významné Židy. Nakonec stane v rámci vlastního soudního řízení snad před samým císařem. Apoštol je horlivost sama. Jeho povolání platí neztenčenou měrou, i když se jeho život schyluje ke konci. Spočinulo na něm věru povolání nezrušitelné – *indelebilis*. Platí i s přibývajícím věkem.

Dlouhá je šňůra Pavlových posluchačů. Apoštol ve své řeči vždy přihlíží k jejich náboženskému profilu. Před Židy stačilo hlásit se k naději farizeu – kterou saduceové nevyznávají –, že totiž Bůh i mrtvé křísí. Stačilo odkázat na předpovědi Mojžíše a proroků. Odtud byl jen krůček ke zvěsti o Ukřižovaném a Zmrtvýchvstalém. Ale co v Athénách před stoickými filozofy? A co před římskými vysokými úředníky? Oboje přitahovala spíš zvědavost na jakési nové učení než co

jiného. A na sto vrchů, co říct takovému páru, jako byl Herodesovec Agrippa a jeho družka Bereniké, opředaná nevalnou pověstí? Nezůstane zde zvěst na povrchu? Omezena na výklad, že je jeden Bůh, že žádá spravedlnost, zdrženlivost a že přijde soudit? Nebude zamlčen střed evangelia, že Kristus Ježíš přemohl smrt a vstal k novému životu? Apoštol se řídí tím, co uložil svým žákům: kázat včas i nevčas. Vhod i nevhod. Stát před velikány má v popisu práce. Pravá perla ani po létech a ani v ústech dosluhujícího svou cenu neztrácí.

Jakou šanci má apoštol u svých posluchačů? Festus hltá lačně jeho slova. Zdvořilostní návštěva krále Agrippy mu přišla ohromně vhod. Konečně mu se zprávou císaři pomůže někdo, kdo se vyzná ve věroučných sporech mezi Židy. Pavel se nedá znervóznit okázalým prostředím, do něhož je přiveden. Výsledek ho nepřekvapí. Už na Areopagu byl zdvořile odmítnut: „Rádi tě vyslechneme, ale až zase příště.“ Ještě si to rozmyslíme. Až nám vývoj ukáže, zda je ta věc z Boha, nebo z lidí. Pavel se nenechá znechutit ani lechtivými ušima krále. Odváží se krále zeptat, zda věří. Vyprovokuje diskusi. Zařadí rozhodnutí pro Krista do židovské víry; mezi zaslíbení daná otcům! Málem strhne krále na svou stranu. Festus žasne nad Pavlovou troufalostí. Je to blázen! Královský pár se zvedá k odchodu. To jsme si mohli myslet. Co jiného se dalo čekat? A tu z Pavla nepromluví hořkost kazatele, který neuspěl. Nehubuje na zlý svět. Naopak: vysloví modlitebné přání, aby Bůh napomohl tomu, co začalo. Pavlovým slovem nic neskončilo. Přijdou další. Bohu a svým nástupcům poroučí Agrippovo rozhodnutí. S nadějí. Bůh rád svému dílu požehná.

Miroslav Rozbořil

TÉMA – Naděje středního věku

foto: Jindřich Štreit, Dolany 1994

Chrámem

Bílá v bílém kráčí
chrámem ku pavlačí.

Nevěsta Kristova.

Světlo si promění
chrámové bednění
k pouti.

Beze slov se vrací
ruce v plachtě
k práci.

Miloš Vavrečka

Předvést mladým, aby brali naše poselství

Co je to střední věk? Něco uprostřed, mezi mládím a stářím. V jednom výzkumu se vědci ptali lidí různého věku, jestli se považují za staré. A ještě v sedmdesáti jim mnozí odpovídali: „Starý? Tak to ne, starý ještě nejsem!“ Když takový člověk už nemůže říct, že je mladý, tak jak má označit svůj věk? Angličtina pro to má šikovný výraz – *middle-aged*, tedy „středněvěký“. To je v češtině správné slovo, ale prakticky nepoužitelné. Nějak se bez něho obejdeme.

Myslím, že ten výraz *middle-aged*, který v podstatě znamená „ještě ne starý“, vymysleli Američané. Tam je kult mládí, zdraví, krásy a úspěchu ještě silnější než u nás ve staré dobré Evropě. Ale tak dobrá ani ta Evropa už není, jak bývala v dobách, kdy jednoho našeho národního velikána – tuším, že to byl Vrchlický – gratulant k padesátinám (!) oslovil „důstojný kmete!“ Naši předkové neměli ze svého stárnutí takovou hrůzu, protože stáří přinášelo vážnost, respekt, tu

Kde je ten „střední věk“? Řekněme někde mezi padesátkou až blízko k sedmdesátce, podle toho, jak se kdo cítí.

„důstojnost“. Mladí se snažili vypadat starší! Ne jako dnes, kdy se stárnoucí pánové snaží oblékat a chovat tak, aby dělali dojem, že je jim dvacet, a matky ze sebe dělají starší sestry svých dcer. Takže kde je ten „střední věk“? Řekněme někde mezi padesátkou až blízko k sedmdesátce, podle toho, jak se kdo cítí...

Mám psát o naději. Ve středním věku si možná ještě děláme nejrůznější osobní naděje, toužíme nějak se proslavit nebo ještě honem užít něco, o co jsme byli ošizeni. Ale zralý padesátník má už těžiště svého života mimo sebe, v těch, kteří přicházejí po něm. Jak už to nakousla v posledním čísle *Českého bratra* Jiřina Šiklová, jde o děti a o vnoučata. V těch vidíme, jak rád říkal profesor Matějček, svoji otevřenou budoucnost.

Jako pro křesťany je pro nás životně důležité, a patří to k té otevřené budoucnosti, aby ti, kteří přicházejí po nás, od nás převzali to nejcennější, co my sami jsme dostali od svých předků. To je

tradice víry, a pro nás evangelíky k ní patří také dědictví reformace, té první, české, i té pozdější, světové. Trochu jinak řečeno: toužíme, aby naši mladí zůstali věrní církvi, která je nám drahá.

A to je veliká bolest: oni odcházejí! Nejsme v tom sami, všechny velké evropské církve přiznávají odliv členů, jenže to je slabá útěcha. Farář Tomáš Molnár nedávno na internetu vykřičel všemnu bídu naší církve. Profesor Hejdánek, filozof, který vidí daleko, řekl, že buďto přijde nová reformace – anebo je s evropským křesťanstvím konec. Takže soumrak, a pro nás staré uzavřená budoucnost?

Možná, že za tím viditelným úpadkem a skomíráním je velké duchovní hledání mládí, snad bolestné, ale nebývale svobodné a poctivé. V církvích i mimo církve. Naše šance je být u toho. Kde u toho? Samozřejmě především v přímém kontaktu s tím mládím ve sboru a v rodině, počínaje předškoláky, které vodíme do nedělní školy, přes školáky a dospívající až po mladé rodiče, kteří hledají, na jakých hodnotách postavit výchovu svých dětí.

Teď budu až nechutně praktický: Nepůjde to bez počítačů. Už ani malý školák prostě nebude brát vážně dědečka, který neumí poslat e-mail nebo najít si na netu, kdy mu jede vlak. A co říct o babičce, když výklad v nedělní škole ošidí o obrázky, protože by si neporadila s googlem a s projektorem (který sbor vlastní a který se příležitostně používá při přednáškách)? Místo aby pozvaly spolužáka do nedělní („Pojď se mnou, je to tam fajn!“), naše děti samy zůstanou doma, když je necháme („Je to tam nuda!“). V národě Komenského by měla být církev i dnes na špičce moderní pedagogiky, děti zaujmout a uchvátit – opravdu se s tím nedá nic dělat?

Nemáme čas! Samozřejmě. Ale v tomhle věku bychom si ho měli umět udělat. Tvrdě, je-li třeba. Na péči o své tělo i duši, na kulturu, na vzdělání (oceány informací na internetu, a to i o křesťanství, i o naší církvi, jen sednout a párkrát kliknout), čas na přátele, na přírodu i na tiché rozjímání. Osobní vyrovnanost, radost a pokoj v duši, to je to, co především máme předvést ►

svým mladým, aby brali naše poselství, ať už jakékoli. - Když nás trápí těžká nemoc, je to trochu „o něčem jiném“, ale zase jde o to, co předvedeme.

Mít dětem co nabídnout! Kromě obrázkové Bible (osvědčený evergreen, ale pozor pozor na výtvarné kýče) jsou tu Karafiátovi *Broučci* (pro čtyřleté), pro školáky známá *Narnie* atd. A nemusí jít jen o náboženskou literaturu. Kdo hledá, najde. Když už nám v tomto směru naše časopisy a sborové knihovny zůstávají hodně dlužny, je třeba se poptávat a pít. Jsou i „výživná“ cédečka, ani na těch televizních kanálech není jen samé svinstvo, leccos se dá pro děti stáhnout. Je to krásná práce hledat, nabízet, a když uspějeme, povídat si o tom, čím ty věci naše děti a teenagery zaujaly, a co naopak narazilo na odpor. Pochopíme přitom i něco o sobě, o svém dětství a mládí.

Důvěra! Nekárat, neumravňovat. Nemusíme se vším souhlasit a schvalovat všechno, co nám děti o sobě řeknou, ale snad všemu můžeme s porozuměním a s účastí naslouchat. A sami mluvm a poučujme jen tehdy, když vidíme na očích, že nenudíme. Když vypravujeme o vlastním dětství a mládí, a to je pro důvěru moc důležité, necenzurujeme (samozřejmě až na výjimky, kdy cítíme, že bychom uškodili). Solidarita těch, kteří také někdy selhali a zklamali, podporuje vzájemnou důvěru. - Když dokážeme vydržet v roli „ucha“ či „vrby“ až do puberty, nebo dokonce, s určitými obměnami, až do dospělosti našeho dítěte či vnoučete, je to velká věc a velká příležitost. Babička (i dědeček) to mají v této roli snadnější než

rodiče, kteří někdy musí z toho, co se dozvědí, vyzvozovat nepříjemné důsledky.

Rozhovory o víře. Když dojde na víru, může to být příležitost k radostnému svědectví, ale také náročný test toho, jak to sami máme „srovnané“. A může se stát, že si to pod tlakem nerozpačitých otázek mládí sami trochu „přerovnáme“. Sociologové říkají: Pro mnoho členů a přívrženců církve je farář důležitý jako ten, kdo věří (nebo alespoň říká, že věří) věcem, kterým oni sami nevěří, které jim nic neříkají. Příkladem je pohřeb v rodině. Položme si otázku, jestli to někdy tak trochu neplatí i o nás. Neodkazujeme někdy děti i dospívající nepřímou či přímo na faráře („on ti to vysvětlí“), protože sice poslušně věříme tomu, „co je psáno“, ale když dojde na lámání chleba, máme problém sami se sebou? Upřímnost k našim mladým - i k sobě - může být součástí onoho hledání nových cest evropského křesťanství. To není jen věcí teologů, kteří jako odborníci mají hledat odpověď na otázky víry (a ty otázky jsou jiné, než byly třeba otázky našich reformačních otců), aby nás pak poučili. Jsme také osobně zodpovědní za to, abychom otázky své doby otvírali, třeba na biblických hodinách, a abychom je neskrývali ani před těmi, kterým máme předat dědictví předků - včetně otázek, které bolí. V nezodpovězených otázkách, jsou-li to otázky žité, bývá možná víc naděje než v hotových odpovědích.

Pavel Řičan

(autor je psycholog a teolog)

www.pavelrican.cz

Přijímám i dávám naději

Anna Lavická (1961) je čtvrtým rokem farářkou v Chrudimi.

Jak reflektujete střední věk z osobního pohledu ženy a pastýřky sboru, která nabízí naději i lidem v tomto věku, charakterizovaném často slovem „nestíhám“?

Osobně se cítím ve středním věku dobře. Tou darovanou délkou života a práce člověk zakusí určité naplnění, už je tu určitá zkušenost, co stojí a co nestojí za to. Dozrává poznání, že nemusím všechno stihnout (ve smyslu, abych o něco nepřišla), že existuje „luxus“ vybírat si, do čeho stojí za to dávat čas, energii, prostředky, a tam napřít sílu, které je, díky Bohu, stále ještě dost.

Z pohledu pastýřky sboru je moje naděje spojena s tím, že tady existuje skupina lidí (bez ohledu na věk), kterým sbor stojí za výše popsané. Kteří neberou sbor jako zájmový klub nebo „křesťan-

skou povinností“, pro něž má podstatný smysl být součástí toho společenství (Kristova lidu). Kteří nevěnují část svého času životu sboru, ale sborovým životem (tím, co načerpají) obohacují svůj čas, své vztahy, svou práci, ostatní své aktivity. Kteří také leccos nestíhají, ale většinou stihnou doběhnout či dokulhat v neděli do kostela, i když třeba někdy pár minut po začátku...

Je tradiční generační rozlišování v církevní činnosti dobré?

Ano. Myslím, že je důležité přizpůsobit sborový program v týdnu aktuálnímu věkovému rozložení aktivních členů sboru. Pokud máme ve sboru početnější skupinu lidí střední generace, je dobré přizpůsobit například čas biblické hodiny jim (v pět odpoledne může málokdo); pokud převažují aktivní lidé důchodového věku, neměl by být problém scházet se v časnější odpolední hodinu. Je namístě, když děti, konfirmandi a mládež mají svůj program v jim odpovídajícím čase a stylu. Nedělní bohoslužby poskytují čas a prostor, kdy se mohou a mají setkat všichni pohromadě. Je to jako dům, který obývají tři generace, ale každá má svůj vlastní pokoj; rodiče, děti i prarodiče. Každá má své zájmy, svůj životní rytmus. Každý z nich ale také ví, že v přízemí je společná jídelna, kde se mohou setkávat a být spolu a těšit se na to.

Jak se u sebe vyrovnáváte s časovým deficitem, jímž se střední generace vyznačuje?

Věnuji se domácnosti a odpočinku méně, než bych chtěla. Ale teď vážně: asi mám výhodu, že mě baví povídat si s lidmi, takže při pastoračních návštěvách a rozhovorech vlastně také tak trochu relaxuji.

Jak se s ním vyrovnáváte u druhých?

Na to nemám „mustr“. Opět záleží na situaci. Někdy mě to jejich „nestíhám“ mrzí, jindy motivuje k lepšímu promyšlení nabídky sborového programu nebo témat, ale snažím se neprudit vyčítáním nebo nátlakem. Mnohdy pomůže rozhovor s konkrétním člověkem, vyjasnění priorit a očekávání. ▶

Co církev dluží střední generaci?

To je velmi neurčitá otázka. Kdo je „ta církev“, která by měla něco dlužit? Stejně tak bychom se mohli zeptat, co dluží střední generace církvi? Myslím, že dluh to není. Spíš jde o nějakou atmosféru, která je (nebo není) v konkrétním společenství sboru, kde lidem stojí za to být spolu, něco spolu zažít, něco investovat i přijímat. Jistě je důležité, aby kazatelé byli aktivní, motivovali, organizovali, navštěvovali, ale pokud se lidé nespoluupodílejí, pokud přijdou jenom jako do kina a pak řeknou, že je to zase natolik nezaujalo a že jejich čas je příliš drahý, pak asi nezbyvá než vyrazit prach z nohou svých a poohlédnout se po těch kamenech u cesty... (viz Mt 10,14 a 3,9)

Kde konkrétně vzít naději středního věku?

Neodvažuji se mluvit za všechny „středněvěké“. Když ale už člověk něco prožil, když ušel kus po té cestě, které se říká víra, tak může snad čerpat naději z toho, co mu až dosud bylo v životě dopřáno (i když to nebyly samé dobré a bezbolestné záležitosti), z té zkušenosti, kterou udělal s Bohem, z toho zakotvení, které až doposud jeho život drželo.

Na závěr musím říct, ač se to někomu může zdát jako obligátní slovo, které se od faráčky očekává, co se mi od začátku přemýšlení nad „nadějí“ honí hlavou: „A tak jakou mám naději, Panovníku? Moje očekávání se upíná jen k Tobě.“ (Ž 39,8)

Daniela Ženatá/JaM

POHLED FARÁŘE

Ten nejlepší věk našich životů

Ve sborové práci

Kam ho zařazují badatelé a sociologové? Za období zralosti a před stáří. V pohledu sboru jsou to lidé, kteří do veliké míry nesou na sobě obětavost sboru, vyhýbají se funkcím presbyterů, jsou „v tempu“, musí toho hodně stihnout. Na otázku:

Karle, jak žiješ? Odpovídají: Rychle, Jirko, rychle... ale myslí tím tempo pracovní a výkony. Protože jak mohu žít „rychle“ ve vztahu k druhým,

či dokonce k Pánu Bohu? To by nešlo. Proto někdy rozumějí takovým vztahům (neproduktivním, výstavbovým) jako mírnému zádrhelu v honičce za prosperitou či obživou.

Říká se, že nový farář ve sboru se má dobře, když v něm najde své vrstevníky. Já mám ovšem velmi dobré zkušenosti právě s lidmi středního

věku, kolem 55 až 60 let a čerstvými důchodci. Vzpomínám na Jaromíra a Miladu v Krabčicích; byli při našem příchodu čerství důchodci (mně bylo 33) a uslyšel jsem od bratra Tučka (byl nástrojař v Koh-i-nooru): „Pane faráři, teď jsem vám cele k dispozici – co je třeba dělat?“ Nebo manželé Bubíkoví ve Volyni a o trochu starší dlouholetý strakonický vikář Pavel Urválek; ten mi řekl: pokud byste potřebovali vypomoci penězi, vždy přijďte za mnou, ne jinak. (Z Mělníka a Teplic mám podobné zkušenosti.)

Člověk tohoto věku má i dost zkušenosti a moudrosti, jimiž může být užitečný druhým, je bez zbytečných iluzí a uchovává si touhu a naději pro další život.

Byli to lidé vyzrálí, církvi oddaní a skromní. Ono vůbec lze říci, že ten známý jev – krize středního věku, začíná tehdy, když se člověk prvně ohlédá za tím, čím prošel – a vidí mnohé nedostatky... tedy, že ten jev na druhé straně hned musíme doplnit sdělením, že všechna významná data ukazují, že střední věk je ten nejlepší věk našich životů. Protože už není třeba se zabývat úzkostmi mládí ani kariérou, obvykle ještě nepro-

pukají nemoci stáří, obecný stres je nízký, člověk je relativně zdravý, produktivní, má i celkem dost peněz na to, aby mohl v životě dělat to, co chce. I vztahy v rodině se stabilizují, rozvod nehrozí. A přitom má člověk tohoto věku i dost zkušeností a moudrosti, jimiž může být užitečný druhým, je bez zbytečných iluzí a uchovává si touhu a naději pro další život.

Na druhou stranu i tu bývají propady a pády – typický defraudant prý je finanční šéf ve středním věku. V duchovní oblasti jsou ovšem ty hrozby a pády dvojnásobné: středověcí mniši potácivému stavu duše padesátníků říkali prý „polední démon“. A ovšem: duchovní krize v té době může nabýt až démonické povahy a rozmetat vše, na čem stál duchovní svět člověka celá desetiletí. Vše, co dosud praktikovali, začne jim připadat jalové, plně prázdnoty, vyčerpávající, neuspokojující... a může přejít až do stavu všeobecné znechucenosti, unavenosti, nezájmu. Tento „polední démon“ – přicházející uprostřed života, kde se vše láme a přehodnocuje, je síla překvapivá, nadlidská, prý nejnebezpečnější. Přepadá totiž ve chvíli, kdy

nemáme nic, čím bychom mu odporovali (člověk je ve stadiu života, kde se vše mění a přehodnocuje – snad: od výkonu k prožitku). Proto středověcí myslitelé našli také vysvětlení a snad i radu, jak se připravit. Radí pochopit tuto dobu jako přerod ve vztahu ke svému nitru a nové přijetí Boží lásky a pravdy. (Apoštol Petr: „My jsme opustili všechno a šli jsme za tebou.“) Pochopit to jako zničení domu náboženské rutiny, za léta vybudované, kde se nemusí hledat a odpovídat na otázky. Jakoby nové, duchovní narození, odhození neproniknutelné volské kůže zvyku a sebejistoty.

V tom vidím veliké možnosti působení kazatele: každý z nás svým způsobem něčím, jako je „polední démon“, prošel a má zkušenosti, které v kázáních, v sborovém periodiku (jehož prostřednictvím někdy vstupuje do kontaktu s lidmi středního věku spíše než v kostele), při biblických hodinách, „třicátnících“, setkáních střední generace, setkávání mužů či setkávání žen může sdělit. Abychom si uvědomili, že tento věk může být opravdovým vrcholem a chloubou života věřícího člověka. *Jan Opočenský (1949), osm let farář v Teplicích*

ROZHOVOR s Alenou Fendrychovou

Naděje ve smysluplné práci a kreativních aktivitách

Střední věk není rozhodně nuda

Alena Fendrychová (1962) vystudovala klavír a dirigování na Večerní konzervatoři Jaroslava Ježka. Vedla pět let smyčcový orchestr na základní umělecké škole, ale jako muzikantka se necítí. V životě dělala a dělá mnoho zajímavých věcí. Je matka čtyř dětí a členka střešovického sboru.

Jak vnímáte střední věk? Říká se mládí pryč a do důchodu daleko...

Já se tak necítím. Stejně jako moje maminka, které bylo nedávno sedmasedmdesát, se cítím vevnitř jako holka. Když se podívám do zrcadla, tak jako holka nevypadám, ale cítím se pořád stejně. Cítím se dobře. Taková ta trápení mládí už mám za sebou, jsem prostě spokojená. Jen mi připadá, že mám málo času. To mně vadí. Že bych ještě chtěla

stihnout tolik věcí z tolika oblastí a nestíhám je. Například bych se ráda naučila hrát na housle.

Cítíte volnější ruce, co děti povyrostly?

Tři starší děti už mají svůj život, v září budu dokonce babičkou a na to se moc těším. Nejmladší dceři je dvanáct, ta je ještě s námi. Už to sice není starost o houf dětí, ale i ta jedna potřebuje pozornost a péči. Volné ruce ještě tak úplně nemám. A teď to miminko!

Čím se zabýváte a kde pracujete?

Jsem takový neuspořádaný člověk, chodit někam do úřadu každý den stejně bych asi nemohla. Pracuju na částečný úvazek v Diakonii jako koordinátorka pro práci s cizinci. Dělá to asi pět let. Dostala jsem se do tzv. detence, zařízení ministerstva ►

vnitru, kde jsou zadrženi cizinci, co nemají v pořádku doklady. Zjistila jsem, že tam jsou ženské, které nemají vůbec co dělat. Sedí v ubohém prostředí tábora a nic. Tak jsem vymyslela, že bychom společně mohly šít. Každé pondělí jezdím do zařízení pro zajištění cizinců v Bělé pod Bezdězem a tam s ženami šijeme. Máme tam dílnu s pěti stroji. Nemůžu říct, že je to učím, já nejsem profesionální švadlena, ale hrozně mě to baví. Je to tvůrčí, ty ženy se aspoň jeden den v týdnu můžou cítit jako důstojné bytosti, prolistují Burdy, ušijou si něco na sebe. Zároveň je to taková nenásilná terapie. Ty ženy tam mluví, některé ani nešijou, jen sedí. Chtějí si prostě popovídat. Je to velice pestrá společnost: Číňanky, Vietnamky, Rusky, ženy z Afriky. Osazenstvo se často mění, v detenci bývají půl roku. Je to velice zajímavá práce.

Co máte dále v Diakonii na starosti?

Co obnáší projekt Buď sousem?

Pomáháme cizincům. Ať už azylantům, nebo pracovním migrantům. Snažíme se o jejich zapojení do společnosti. V projektu Buď sousem se pokoušíme najít rodinám cizinců blízký sbor a navázat kontakty. Důležité je, aby se rodiny cizinců brzo cítily v Česku dobře, bezpečně. Rodiny našinců a cizinců k sobě musí najít cestu, a čím dřív se to povede, tím lépe pro obě strany. Nevládní organizace dělají na tomto poli spoustu dobré práce. Pomáhají na úřadech, s hledáním práce, shánějí výuku češtiny pro děti apod. Jsou to ale krátkodobé výpomoci, časově ohraničené a placené z grantů. Cizinci jsou v kontaktu jen s úředníkem nebo sociální pracovníci. Rodiny cizinců však potřebují dlouhodobou pomoc a podporu. Potřebují navázat kontakty s normálními lidmi, se sousedy. Ideou našeho projektu je, že lidé z evangelických sborů, kterých je v republice na dvě stě padesát, mají povědomí o tom, že je dobré pomáhat bližním. Cizinec je taky bližní. Ve sborech jsou lidé ochotní se angažovat a pomoci. Už jenom to, že mohu zavolat na faru a požádat o pozornost věnovanou nějaké rodině je výborné.

Co když přichází cizinci nejsou křesťané?

Když jsou, je to snazší. Hezkým příkladem jsou dvě rodiny z Barmy v Novém Městě na Moravě, které se zapojují do života sboru, a funguje tam ta sousedská výpomoc. Často jsou však cizinci muslimové, tam možnost scházet se třeba v kostele odpadá. Ale můžeme domluvit doučování dětí, návštěvy

v rodinách a podobně. Takto to funguje s jednou čečenskou rodinou v Jablonci. Smyslem je zapojit cizince do české společnosti.

Jak informujete lidi o tom, co je potřeba?

Jezdíme po sborech a organizujeme setkání místních s cizinci, kteří o to mají zájem. Často je zpočátku velká jazyková bariéra, dokud se cizinci nenaučí trochu česky. V případě barmských rodin, kterých

přišlo v první vlně osm, spolupracujeme s ředitelkou Barmského centra v Praze, která při setkáních překládá a umožňuje tak vzájemné dorozumění. Pro Barmánce je čeština nesmírně obtížná a způsob života je naprosto odlišný. Mnohdy nechápou, že je třeba být pojištěný, jak funguje zdravotnictví, je těžké jim vysvětlit, že je třeba schovat peníze na nájem. A to všechno musí naši lidé vědět, aby je pochopili.

Nedávno proběhl u Salvátora benefiční koncert Hradišťanu pro Kmotrovství, co je to za organizaci?

Kmotrovství je malá obecně prospěšná společnost, která shromažďuje peníze na vzdělávání dětí migrantů. Jsem spolu se dvěma dalšími ženami ve správní radě. Myslíme si, že je hrozně důležité, aby i děti cizinců, kteří na to většinou nemají, měly možnost navštěvovat různé kroužky, tábory, družinu apod. Poznávají se tam s českými dětmi, můžou se seznámit s naší kulturou a lépe pak zapadnou do zdejší společnosti. Je to opravdu malá organizace, aktuálně podporujeme deset dětí, máme asi patnáct pravidelných dárců.

Jaké je vaše angažmá ve střešovickém sboru?

Do sboru jsem přišla asi v šestnácti. Přivedl mě tam Martin, můj muž, s kterým jsem tehdy začala chodit. Do té doby jsem o tomto prostředí nic nevěděla. A do dneška se tam cítím velice dobře. Máme příležitostný pěvecký sbor, to mě baví. Taký

učím v nedělní škole. Už pětadvacet let hrajeme ve sboru divadlo. Dávno už to není pohádka, každý rok nacvičíme něco jiného. Jednou to byl dokonce pokus o operu. A já s mým mužem a dalšími asi třiceti nadšenci už od podzimu připravuju představení. Hrajeme vždycky jen jednou – kdo zmešká premiéru, má smůlu.

Jak došlo přes šití až k módním přehlídkám?

Začalo to šitím polštářů a tašek, když byla nejmladší dcerka malá. Založily jsme s kamarádkou firmu a šily jsme umělecké originální věci. Docela to šlo, ale jen jsem seděla doma a šila. To se nedalo vydržet. Chyběli mi lidi. Nápady jsem měla, tak jsem uspořádala přehlídku oblečení, co jsem šila ženským od nás z kostela. Přehlídky jsme měli asi

tři. A teď naposledy jsme to pojali jako šicí dílnu. Dostala jsem totiž k vánocům overlock, šicí stroj co šije pružným stehem. To je fantastická věc, můžete šít z pružné látky, z úpletů, šikmo, dokulata. Pozvala jsem asi osm žen, každá si ušila balonovou sukni, nebo co chtěla, a pak výtvary předváděly kamarádky našich dcer coby modelky. Takové tvůrčí akce s lidmi, to má smysl.

Co považujete na středním věku za dobré a jedinečné?

Mám dojem, že už mám srovnané svoje priority. Co má a nemá cenu. Snažím se zbytečně se neužírat věcmi, které nezměním, a sbírat sílu a odvalu dělat věci, které za to stojí.

Ptala se Daniela Ženatá

OTÁZKA NA TĚLO

Co byste ještě chtěli v životě stihnout?

Lydie Gallusová,

vedoucí tajemnice ústřední církevní kanceláře
Nechtěla bych už nic stíhat. Chtěla bych prožívat život v jeho rozmanitosti, být nablízku a pomoci těm, kdo ji budou potřebovat. Přijímat vděčně darovaný čas. A to ve větším klidu, vnitřním pokoji a nové svobodě, když po složitých životních peripetiích nastal čas, kdy už na mně přímo není nikdo životně závislý, kdy bude pryč stres a napětí z velké odpovědnosti, kdy mě už nečekají zásadní životní rozhodnutí. Mít čas na vnučata, radovat se z nich a s nimi, mít čas pro druhé i pro sebe. – Nic nemuset stíhat a stihnout.

Martin Balcar,

manažer pro vnější vztahy a rozvoj Diakonie
Raději si užívám to, co je nyní. Každopádně přiznám, že do budoucna bych chtěl být rentiérem. To je bezesporu velmi příjemný životní „postih“. Jinak mě k otázce napadá spíš to, co bych zažít nechtěl a toho je velmi mnoho. Jo a ještě bych chtěl zažít Bohemku jako mistra ligy.

Věra Pokorná, psycholožka

Já už nejsem střední věk, ve svých 72 letech, jsem vědomě stará, přesto se snažím ještě stihnout hodně ve svém oboru. V září se rozbíhá institut učení a myšlení, jehož jsem ředitelkou. Mám už ale spolupracovníky, proto se mohu věnovat jen odborné a přednáškové práci.

Pavel Filipi, vysokoškolský učitel

Můj střední věk je již dávno minulostí. A já bych (inspirován Janem Hellerem) chtěl dosáhnout již jen jedné věci: Abych se naučil pokojně odevzdávat, co jsem byl přijal.

Gabriela Fraňková Malinová, redaktorka

Ráda bych přečetla ty knihy z naší velké rodinné knihovny, které jsem ještě nestihla přečíst. Chtěla bych si oživit nebo už spíš znova se naučit jazyky, kterým jsem se kdysi věnovala, a pak trochu cestovat po světě. Mám ráda severskou literaturu a severské země. Pak bych ještě ráda viděla svá budoucí vnučata, což nezáleží na mně, a na to zatím nespěchám.

SYNODNÍ RADA

Na zasedání 16. 8. projednala synodní rada 62 titulů. Z nich vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada potvrdila volbu Martina Horáka za prvního faráře FS ČCE v Brně II na plný pracovní úvazek, volbu Jiřího Weinfurtera za faráře v Křížlicích na plný úvazek, Jakuba Hály za faráře v Jilemnici na plný úvazek, Zdeňka Pišťka za faráře v Pržně na celý úvazek, Radima Žárského za faráře v Semonicích na plný úvazek, Blahoslava Matějky za faráře v Libštátě na poloviční úvazek, Ondřeje Pellara za jáhna v Plzni-západním sboru na celý úvazek a Radka Hanáka za jáhna v Odrách na poloviční úvazek. Podmíněně byla potvrzena volba Petra Špirka za faráře v Praze 5 – Radotíně na plný úvazek pro formální nedostatky.

Synodní rada vzala na vědomí rezignaci Gabriely Horákové na místo faráčky v Křížlicích z důvodu odchodu do ciziny a rezignaci Pavla Rybína na místo faráře ve Velenicích.

Fakulta a bohoslovci

Student ETF UK František Plecháček předložil zprávu z předepsané praxe na sboru. SR vzala zprávu na vědomí, jakož i zprávu faráře v Černošíně Jiřího Marvána, u něhož praxe proběhla.

Správa církve

Synodní rada jednala o jednadvaceti usneseních vzešlých z 1. zasedání 33. synodu ČCE a zadala úkoly konkrétním zpracovatelům, jimiž jsou poradní odbory, komise, ústřední církevní kancelář a synodní rada.

Jeronymova jednota

V rámci podpory grantového financování souhlasí SR s poskytnutím půjčky na financování projektu FS ČCE v Merklíně ve výši 287 689 Kč z prostředků finanční rezervy. V případě poskytnutí půjčky sboru v Jičíně odkládá SR rozhodnutí a požaduje další

informace od seniorátního výboru Královéhradeckého seniorátu a administrátora sboru v Jičíně.

Mládež

Sdružení evangelické mládeže o. s. předložilo synodní radě zprávu o činnosti za první pololetí 2011 a výroční zprávu za rok 2010. SR vzala oba dokumenty na vědomí.

Rekreační střediska

Kuratorium střediska Herlíkovice jednalo mj. o tom, že stoupá zájem o pořádání svateb v herlíkovickém kostelíku. Služba není zpoplatněna, ale doporučený případný dar se dělíl doposud rovným dílem mezi sbor ve Vrchlabí a přípravu a úklid kostela. SR souhlasí se zachováním dosavadní praxe.

Ekumena

Synodní rada je znepokojena připojením Reformované křesťanské církve (RKC) na Slovensku k Maďarské reformované církvi. Vzhledem k tomu, že RKC na Slovensku je nám blízká, uložila SR kanceláři zorganizovat osobní setkání s jejími představiteli.

Oliver Engelhardt podal vyúčtování a závěrečnou zprávu o průběhu Kirchentagu, který se konal 1. až

5. června. Z České republiky se zúčastnilo asi 200 lidí. V rámci Setkání křesťanů proběhlo několik diskuzí, pořadů a vystoupení s českou účastí. ČCE se prezentovala na stánku Ekumenické rady církví, samostatný stánek měl projekt Dědictví reformace. SR přijala zprávu na vědomí.

Jiří Ort podal zprávu z Ekumenického studijního kurzu v Josefstalu, široce rozpracovaným tématem kurzu byla otázka: Co je člověk? SR vzala zprávu na vědomí.

Na Rüstzeit saských superintendentů do Míšně 26. až 30. září s tématem Perspektivy obnovy evangelického kázání delegovala SR Jiřího Tenglera. Náklady hradí saská církev.

Pravoslavná církev v českých zemích vyjádřila neshodu s tím, že v rámci festivalu Prague Pride se uskutečnila 14. 8. bohoslužba označená jako ekumenická v kostele ČCE v Praze-Kobylisích. Z jejího pohledu se nejednalo o ekumenickou bohoslužbu, neboť nebyla projednána a schválena příslušnými orgány ERC. Pravoslavná církev totiž považuje homosexualitu za stav duše a těla, který je v rozporu s dílem Božího stvoření. K protestu pravoslavných se přidala také Apoštolská církev a Slezská církev evangelická a. v. SR vítá text Miloše Rejchrtů reagojící na tento protest a se souhlasem autora zveřejní článek na webu e-cirkev.cz.

Různé

Synodní rada se sešla na mimořádném zasedání 25. 7. a projednala tyto body:

- reakci na tragické události v Norsku
- koncepci organizační struktury ústřední církevní kanceláře pro rok 2012
- pomoc na východní Afriku postiženou suchem a hladomorem. Z fondu sociální a charitativní pomoci byla uvolněna částka 150 000 korun a odeslána prostřednictvím švýcarského HEKSu. Sbory byly vyzvány dopisem k podpoře.

DaZ

Vyjádření Synodní rady Českobratrské církve evangelické k událostem v Norsku

Synodní rada Českobratrské církve evangelické s pohnutím a lítostí sleduje poslední události v Norsku. Kromě celé události, obětí a bolesti, se jí dotýká to, že původce hrozného činu se mimo jiné hlásí také ke křesťanství. S křesťanstvím však jeho myšlení

a čin nemají nic společného, je to naprostá diskreditace toho, co od svých následovníků žádá Ježíš Kristus.

Nejen jako lidé, ale rovněž jako křesťané, odmítáme Breivikovo jednání stejně jako přístup k životu a pohled na soužití s druhými. Protože je nám dáno žít v malé zemi a dosud jsme nic podobného v takové blízkosti a míře nezažili, neumíme v celé šíři obsáhnout, co znamená tak brutální útok na děti, rodiče a rodiny a co to ve svém důsledku znamená pro společnost, pro kterou mezilidská důvěra, otevřenost a úcta jednoho k druhému byly základní kameny společného soužití.

Protože ještě neustal proud informací, které tragédii v Norsku stále víc a více odhalují, neumíme nic jiného než na dálku být solidární se všemi zasaženými lidskou zvěří a modlit se za ty, kdo prožívají hluboké rozčarování z tak snadného zneužití svobody. Vzájemně nás sblížuje odhodlání bránit tomu, aby zlo a násilí měly tak otevřený přístup do jednotlivých lidských životů.

Přestože obrovská vlna solidarity nenahradí ztracené životy a sotva kdy zacelí rány, které vy-

tvořily události z konce minulého týdne, věříme, že odpovědí na setkání s touto podobou lidské choromyslnosti, fanatičnosti a zvrhlosti je soustředění rozvíjení všeho, co život obohacuje, a to i s vědomím, že zranitelnost lidského společenství tak zůstane napořád vysoká.

Protože však známe, co znamená šíření nenávisťných, zhoubných a nelidských idejí a myšlenek, uvědomujeme si, že pokojná budoucnost našich dětí a mladé generace obecně bude záviset jedině na tom, co jedna generace předá těm, kdo ji pozvolna střídají. V této souvislosti si uvědomujeme svůj dluh, protože výchova k obětavosti, úctě k druhým, k pokornému užívání vymožeností svobody ►

a nakládání s právy člověka obecně ztratila svůj významný podíl při formování úrovně budoucího života a soužití lidí.

Rodinám, norské společnosti a norským křesťanům posíláme co nejupřímnější projevy účasti, se kterou neseme jejich smutek. Zároveň přejeme, aby oběti, které byly násilím a nedobrovolně přineseny, nezůstaly pouhým upozorněním na značnou bezbrannost výdobytků lidské civilizace. Kéž Pán Bůh dá, aby nám desítky zemřelých připomínaly vysokou cenu nesamozřejmých darů, které dostáváme my stejně jako naši bližní bez ohledu na vyznání, vzhled, rasu nebo postavení na společenském žebříčku.

Synodní rada Českobratrské církve evangelické

L. Valková, J. Ruml, P. Stolař, D. Ženatý,

E. Zadražilová, P. Kašpar

EKUMENICKÁ RADA CÍRKVÍ

Ekumenická bohoslužba za oběti norské tragédie

V pátek 29. července se konala v katedrále svatého Víta na Pražském hradě ekumenická bohoslužba za oběti násilných útoků v Oslu a na ostrově Utoya. Bohoslužbu pořádaly společným úsilím Arcibiskupství pražské, Ekumenická rada církví v ČR a Psychosociální intervenční tým ČR (PIT). Účastnili se jí pražský arcibiskup Dominik Duka, předseda Ekumenické rady církví v ČR Joel Ruml, zástupkyně norského velvyslance v ČR paní Tijana B. Nilsenová, členové diplomatického sboru a představitelé církví. Během čtení jmen dosud známých obětí útoku bylo zapáleno 76 svící. Svou účastí vyjádřili všichni příchozí solidaritu s norským lidem. **ERC/DaZ**

SJEZD MLÁDEŽE

Voko bere! Příležitosti a rizika v našem životě Pozvánka na setkání mládeže v Jihlavě od 30. září do 2. října 2011

Jednadvacátý Sjezd (nejen) evangelické mládeže nese název Voko bere! s podtitulem Příležitosti a rizika v našem životě.

„Voko bere“ není jen karetní hra. Je to i čas rozhodování. Příležitost, nebo riziko. Nebo obojí. Jenže to se ještě neví. Život ale není hra, kde si nalížete nové karty a začnete znova. Naopak – naše karty a náš čas jsou pro nás důležité. Asi jste už potkali slovo *kairos*.

Znamená to „čas“, ale ne obecný – „příhodný čas“. V řecké mytologii je Kairos plešatý mladíček s bujnou kadeří na čele. Je to bůh správného okamžiku a vhodné příležitosti. První křesťané si tento obraz vypůjčili. Člověk potřebuje rozpoznat pravý čas a chopit se příležitosti. Pravý čas máme rozpoznat, chytit ho za pačesy a začít jednat. A tak prožít dobrý život v Božích očích.

Do Jihlavy jsme pozvali například Petru Procházkovou, novinářku a humanitární pracovníci Člověka v tísní; súdánského pastora v exilu Chrise Obuu; dobrovolníka křesťanského streetworku v Bronxu Václava Janču; církevního kantora Ladislava Moravetze. Můžete zde vidět film *Zachraňte Edwardse* a zapojit se do diskuse s rodiči malé Julianky a paní režisérkou filmu; kapelu složenou z hudebníků – běženců různých zemí – All Star Refjūdží band a mnoho jiného.

Více se o setkání dočtete na <http://sjezd-mladeze.evangelnet.cz>. Setkání připravuje Oddělení mládeže ÚCK ČCE se svým poradním odborem ve spolupráci se Sdružením evangelické mládeže ČR.

Marie Medková

KRAJANÉ

Mladí krajané z Ukrajiny ve Strmilově a v Praze

Každý rok poskytuje naše církve mladým českým krajanům z Ukrajiny příležitost pobýt v Čechách. Letos v červenci přijali pozvání na Letní kemp mládeže do Strmilova. Přijeli čtyři odvážní, protože tentokrát šlo o novou akci, o které mnoho nevěděli, a navíc mladí z Ukrajiny byli v menšině. Odvaha se jim vyplatila. Měli spoustu příležitostí procvičit si češtinu, získat kontakty na nové kamarády i nové dovednosti.

Všichni čtyři si zvolili jako hlavní program taneční dílnu. Z volitelných programů si vybrali návštěvu tkalcovny a pražírny kávy, podrobně poznali okolí Strmilova při geocachingu (hra pro majitele GPS spočívající v hledání schránek, které jsou schovány za zeměpisnými souřadnicemi), vyráběli náušnice z plastů apod.

Po návratu z kempu byli Jana, Jára, Ola a Dima přijati v církevním ústředí synodní kurátorkou Liou Valkovou a potulným kazatelem Petrem Brodským. S nadšením mládežníci vyprávěli o svých zážitcích z kempu. Požádali jsme je, aby vyjádřili, co jim na pobytu udělalo největší radost.

Dima napsal: „ČCE a Sinodní Rada přimíslela ten nejlepší kemp který viděl jsem v životě. Díky!“

„Dilny na kempu, ty byli moc zajímavé, vše bilo dobře a chce se toho příští rok a ešče...!“ psala Jana.

Ola zase pochválila: „Strmilov moc krásne městičko, jako mnoho jiných v ČR. Takovou krásu vidim poprvé v životě!!!“

A nakonec Jára: „Bilo to moc dobře organizovano, nic bych tam ne mněnil jen že chtěl bych toho víc. Vše dobry!!!“

GMA

Veřejná sbírka pro bezbariérový nájezd skončí 30. září

Už jen do konce září je možné přispět na vybudování bezbariérového nájezdu v Táboře J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí. Veřejná sbírka je otevřena od února 2011 a za tu dobu se podařilo nashromáždit 50 000 Kč a 56 DMS. Náklady na nájezd ke třem chatkám jsou 220 000 Kč.

Pokud chcete pomoci vybudování bezbariérového nájezdu, je možné ještě stále zasílat DMS BE-LEC na tel 87 777, převést peníze na sbírkový účet: 78787878/2400 či zaplatit online přes PaySec.

M. Richterová, fundraiserka

Více informací o projektu naleznete zde:

www.belecbzbarier.evangelnet.cz

JUBILANTI

V měsíci září slaví kulaté nebo půlkulaté narozeniny (od padesáti let výše) tito současní a bývalí pracovníci v církvi:

Pavel Rybín 65

Ludvík Svoboda 75

Stanislav Kaczmarczyk 75

Marta Kačerová 90

Josef Hromádka 75

Eliška Drncová 60

Marie Chlubnová 80

Omluva

V červencových jubilantech chyběl nedopatřením

Jan Škubal 60

ZE SVĚTA

Jasně slovo k večeři Páně očekávají od papeže němečtí luteráni

Braunschweig. Biskup luterské církve odpovědný za ekumenické vztahy s katolickou církví Friedrich Weber očekává od papežovy návštěvy v Německu „jasné slovo“ k situaci v konfesijně smíšených manželstvích.

Evangelická církev naléhá již dlouho na to, aby se protestanté mohli spolu se svými katolickými partnery účastnit katolické eucharistie. Katolíkům je účast na evangelické večeři Páně povolena.

Benedikt XVI. je očekáván ve Spolkové republice v září. „Nemůžeme nic přikazovat, ale očekávání můžeme formulovat,“ řekl zemský biskup Weber. Při příležitosti papežovy návštěvy augustiniánského kláštera v Erfurtu, v němž studoval jako katolík také Martin Luther, se očekává také slovo ke zhodnocení reformace. Podle Webera jde o to, zda šlo pouze o rozštěpení církve, nebo také o osvobození ze svázanosti a zkostnatělosti.

Friedrich Weber je zplnomocněn k řešení otázek ekumeny Spojené evangelické luterské církve v Německu (VELKD). K tomuto svazku církví, který podporuje jednotu mezi německými luterány, patří osm luterských zemských církví v rámci Evangelické církve v Německu (EKD).

epd/DaZ

CÍRKEV ŽIJE

Evangelíci v anketě Skutek roku

Krajský úřad v Jihlavě vyhlásil v červnu výsledky ankety Skutek roku 2010. Hlasovalo se po internetu v mnoha kategoriích. Mezi oceněnými s vysokým počtem hlasů bylo mnoho evangelíků, což vypovídá o aktivním přístupu našich souvěrců k životu na Vysočině.

Mezi těmi, kdo dostali nejvíce hlasů, byla Líza Svobodová z Kadova. Oblíbená učitelka angličtiny je zároveň předsedkyní občanského sdružení Bratr Kálef, organizujícího práci s dětmi v Horáckém seniorátě. Tato dlouholetá a nadšená poradatelka nezapomenutelných a vždy perfektně připravených letních stanových táborů v lůně přírody byla oceněna v kategorii Volný čas dětí a mládeže.

Dokonce ve dvou kategoriích byl oceněn farář z Horní Krupé David Šorm. O aktivitách občanského sdružení Slunečnice, jehož je zakladatelem, jsme psali v *Českém bratru* č. 3/2011. Za probouzení zájmu o venkovský způsob života, znovuobjevování starých řemesel a budování naučné stezky Za humny, odměnil kraj Vysočina Davida Šorma v kategorii Poradenství, osvěta

a vzdělávání. Druhé ocenění se krupskému faráři a také celému sboru dostalo za rekonstrukci staré evangelické školy a její přebudování na komunitní centrum Krupská škola. Tady má právě občanské sdružení Slunečnice zázemí, zde se koná mnoho kroužků a ekologicko-naučných akcí pro děti z obce i ze sboru. V plánu je pokračování oprav a vybudování dalších prostor na půdě školy a vznik Dědovy dílny pro rukodělné a řemeslné aktivity ve staré stodole.

Dalšími oceněnými byli Martin Petr a Tomáš Blažek z Nového Města na Moravě, členové spolku Lipa, který bojuje proti bezdůvodnému kácení stromů a dřevin rostoucích mimo les. Oba někdejší pracovníci odboru městské zeleně vstupují aktivně do správních řízení, když se jedná o kácení stromů ve městě.

Angažovaný přístup k životu a dobrovolnictví, které nese dobré plody, jsou pevným základem rozvoje občanské společnosti. Všem oceněným přejeme dobrý pocit z vykonaného díla a děkujeme za viditelný příklad přeměny křesťanských idejí v činy.

DaZ

ZE SBORŮ

Slavnost v pardubickém sboru

Medaile vděčnosti pro Martu Tefrovou

V neděli 26. června 2011 jsme měli v Pardubicích při bohoslužbách malou slavnost. Předávali jsme sestře Martě Tefrové Medaili vděčnosti jako poděkování za lásku a obětavou službu pro pardubický sbor.

Sestra Marta Tefrová byla třicet šest let členkou staršovstva. Bezmála dvacet let, od roku 1950 do roku 1969, konala službu sborové sestry. Měla na starost vedení kanceláře a vedle toho navštěvovala staré a nemocné členy sboru, pomáhala jim, učila náboženství, mívala čtené bohoslužby, pracovala ve staršovstvu.

Sestra Tefrová má zvláštní obdarování od Pána Boha. Tento svůj dar rozvinula ve službě pardubického sboru. Dodnes je chodící kartotékou sboru. Zná téměř všechny členy sboru a jejich rodiny. Vždy za ní mohli přijít mladí i staří a svěřit se jí se svými starostmi. Při své službě rozvinula umění přiblížit se lidem, přijít za nimi domů, naslouchat, hovořit s nimi o jejich problémech. Zajímá se o osamělé lidi, pomáhá jim zařizovat různé záležitosti a nést jejich úděl. Po-
tější slovem, květinou, domácím pečivem. I nyní

ve vysokém věku, po mozkové příhodě, dochází do Domu s pečovatelskou službou Na dubině a někdy i do Domova pro seniory. Když nemůže navštívit osobně, zatelefonuje. Za ty, kdo mají právě narozeniny, pronese přímlyvnou modlitbu.

Máme sestru Martu Tefrovou rádi a děkujeme jí za všechno, co koná. Přejeme jí, aby mohla stále čerpat sílu z Božího slova ve shromáždění, aby ji Pán Bůh provázel a byl jí pomocí ve všech dalších dnech jejího života.

Hana Capoušková, kurátorka

Osmdesát let od slavnostního otevření Husovy kaple v Merklíně u Přeštic

Ve dnech 19. a 20. června 2011 zažil merklínský sbor dvě významné události, obě spojené připomenutím toho, že 14. července roku 1931 byl slavnostně otevřen nově postavený evangelický kostel - Husova kaple.

Nejprve se v neděli konala slavnostní bohoslužba. Celé shromáždění vedl současný administrátor, farář Jan Satke, kázání na verše z 19. žalmu měl farář Petr Čapek a o vysluhování svaté večeře Páně se podělili farář Luděk Korpa a farářka Marie Reyterová (Matzenauerová). Ta s sebou přivezla z Kolína

nad Rýnem i varhaníka - svého manžela Martina. A v lavičích pak bylo nemálo dalších, kteří svou službou ve sboru zanechali větší či menší stopu. Pro náš malý vesnicko-diasporní sbor bylo nevšedním zážitkem už množství účastníků shromáždění. Vždyť místo obvyklých patnácti nás tu najednou byla skoro stovka. I ty chorály zněly úplně jinak. K tomu spousta přání, pozdravů a vzpomínek, a to jak během bohoslužeb, tak hlavně při posezení po nich. Děkujeme všem, kteří přijeli, a těšíme se,

že brzy uvidíme i ty, kdo z různých důvodů přijet nemohli.

Pro přechod k druhé události bych použil úryvek ze vzpomínky Petra Čapka: „Vzpomínáme na ochotu těch, kteří tvořili jakési jádro sboru, na jejich obětavost a věrnost. Až symbolicky, či zástupně, připomínám statečného bratra kurátora Vlastimila Hrdonku a z ostatních sestru Marii Tichotovou, tetu vedoucího Spirituál kvintetu Jiřího Tichoty. Statečně nesla trvalé ponižování a znevýhodňování, které mělo i sociální důsledky trapné podoby.“

Když na zmínku o Marii Tichotové navážu tím, že prvním kurátorem sboru a hlavním mecenášem stavby kostela byl statkář Bohumil Tichota, dědeček již jmenovaného Jiřího Tichoty, je celkem jasné, proč ona perzekuce. A také je jasné, že o vyvrcholení oslav se v pondělí nemohl postarat nikdo jiný než právě skupina Spirituál kvintet. Jejich vystoupení byl úžasný zážitek, hudební i historický. Více než dvě stovky návštěvníků nám připomněly, jak to kdysi v tomto kostele vypadalo při nedělních bohoslužbách. Vše bylo podpořeno sbírkou pro středisko Diakonie Radost a speciální základní školu v Merklíně, při které se v kasičce sešlo více než sedmáct tisíc korun.

Hudebníkům i všem posluchačům patří poděkování. Za zážitek, za štědrost i za připomínku, že je na co navazovat. Kéž nám všem dá dá Pán rozpoznat naše obdarování a naučí nás je používat k službě pro jeho církev. Aby jednou nejen v Merklíně, ale i všude jinde bylo na shromážděních Božího lidu plno. Požehnaný čas vám všem! **Oto Tichý, Merklín**

Žalmy na horách si získaly děti i dospělé

Už podruhé proběhl v Horském domově v Herlíkovicích pobyt pro rodiny s dětmi zaměřený na společné slavení a prožívání víry velkých i malých.

Lze skloubit dovolenou s dětmi s modlitbou a řádem denní modlitby? To se pokusili zjistit v prvním srpnovém týdnu účastníci rodinného pobytu pod vedením krounského faráře Davida Sedláčka - mezi nimi například třítýdenní kojeneček, batolata i školáci se svými rodiči a prarodiči. Konal se v herlíkovickém rekreačním zařízení naší církve a přilehlém secesním kostelíku, jehož otevřené dveře při dětských programech i modlitbách přitahovaly i kolemjdoucí turisty. Kromě toho nechybělo samozřejmě ani dovádění na přilehlém dětském hřišti, výlety na vrcholky Krkonoš nebo večerní promítání filmů a debaty.

Spojnicí programu pro děti i dospělé tvořily biblické žalmy. Při dopoledních hravých programech mohly děti prožít, co znamená vyznání žalmisty, že Hospodin je naše skála, naše světlo, ten, od něhož nám přichází pomoc a kterého chválíme ztišením. Žalmy tvoří také páteř liturgické modlitby denních dob. Zpěv žalmů a hymnů v nápěvech gregoriánského chorálu i moderních responzoriálních zhudebnění, modlitba a naslouchání Písmu dostávaly prostor brzy ráno a pak po zakončení dne s dětmi.

Organizátoři při jeho přípravě mysleli hlavně na přítomné dospělé. K jejich překvapení se však ranních chval i nešpor zúčastňovaly také děti, které se těšily třeba na zapalování večerní svíce.

„Doma vnuky těžko přemlouvám, aby se mnou šli v neděli do kostela, a tady mne sami budí, abychom nezaspali ranní modlitbu,“ podivovala se jedna z babiček.

Také byste chtěli zkusit spojit rodinnou dovolenou s prožitkem společenství a modlitbou? Zkuste se napřesrok s námi vydat do Herlíkovic. Kde jinde najdete vedle sebe rekreační objekt a kostel (prý nejvýše položený evangelický chrám u nás)? Možná budete odjíždět s povzdechem jiné účastnice po cestě z poslední modlitby v kostele: „Doma nám teď bude něco scházet...“ **Karel Šimr**

Osmdesátník Konrád Knorek

Dne 5. září slaví své 80. narozeniny bratr Konrád Knorek z Kynšperka nad Ohří. Každý, kdo jen občas zavítal do Herlíkovic na brigády jej zná, neboť při nich strávil mnoho času. Ale po církvi není znám jen jako obětavý pracovník. Aktivně se zúčastňoval různých kurzů a setkání nad Bibli, při nichž se projevil jako opravdový písmák, jak svými znalostmi, tak i rozhledem a poutavým výkladem. Jeho nekonfliktní povaha

a laskavý přístup k lidem jej učinily vyhledávaným společníkem. Nejvíc z jeho obarování ovšem těžily sbor a rodina, v jejichž okruhu prožil svůj bohatý život. Jak on sám však vyznává, jeho největším bohatstvím je Boží milost darovaná v Kristu, která proměnila a naplnila jeho život a bez ní by nebyl ničím.

Přejeme oslavenci do dalších dní Boží pozeňání.

*S vděčností Pánu Bohu **rodina***

Martě Kačerové k narozeninám

Telefonát přes La Manche

Na edinburghské Princess Street se právě začal snášet namodralý opar soumraku. Je 21. září 1981, stojím v červené telefonní budce, vhadžu sedmihránné půllibrové mince do přístroje a třesoucí se rukou vytáčím telefonní číslo do pražského bytu Marty Kačerové... Podaří se to...? Zvoní to!!!

„Kačerová, prosím?“

„Haló, Marto, tady Irena, chci ti poblahopřát k narozeninám!!!“

„No ne, Ireno! Z takové dálky mi ještě nikdo nepřál!“

„Vážně? Tak to mě moc těší! Ale vždyť máš tak významné kulaté narozeniny!“ pověděla jsem tenkrát do sluchátka. Martě bylo přesně šedesát

foto: Benjamín Skála

a já byla zrovna měsíc na studiích v Edinburghu. Celý měsíc jsem spořila z kapesného, abych měla na tento telefonát.

Martu jsem poprvé potkala na kurzu pro mladší mládež ve Vrbně pod Pradědem na jaře 1972. Pracovala v té době při Synodní radě ČCE jako referentka s tajemníkem pro mládež farářem Kájou Trusinou. Okamžitě si mě získala svou přirozenou autoritou a schopností mít řešení pro

každou situaci. Dodnes používám jedno její naprosto geniální a výstižné slovní spojení, které shodou okolností dokonale sedí na její povahu. Marta je člověk, který má smysl pro proporce.

Po mém příchodu na fakultu do Prahy byla Marta Kačerová pro mě vlastně náhradní maminkou. Nejen proto, že mé rodiče dobře znala z několika setkání, třeba když mě ještě čtrnáctiletou přivezli na kurz do Vrbna pod Pradědem, nebo proto, že věkově si byly s maminkou, která se mimochodem také jmenovala Marta, velice blízko, ale zejména proto, že Marta byla podobného založení. Jak bych to vlastně nazvala, Marta prostě byla a je normální. Nic nehraje. Při rozhovoru s ní mám dojem, že je opravdu taková i uvnitř. Autentická. Přesto, že má klasické vzdělání a široký kulturní rozhled, jedná s člověkem tak obyčejně, že se v její přítomnosti každý vždycky cítil a dodnes cítí dobře. Úplně normální, a přitom neopakovatelná, jedinečná a hluboce věřící bytost. Její víra je neokázalá a projevovala se vždy více jejími činy než slovy.

Marta nastoupila na synodní radu 1. září 1941 jako referentka pro mládež a pracovala zde až do roku 1988, celých 47 let. Myslím, že nebudu daleko od pravdy, když za mnohé své vrstevníky řeknu, že je pro nás Marta ztělesněním pracovitosti, velkorysosti, otevřenosti, věrnosti, pravdivosti, čestnosti, soucitu a pomoci. A přitom všem má ještě jednu vlastnost, kterou jen tak někdo od Pána Boha nedostal. Umí říkat i nepříjemné věci tak, že je člověk přijme a přitom se neurazí ani nenaštve.

Jsem moc ráda, že v posledních letech Bůh Martě dopřál zdraví i sílu, aby mohla cestovat a navštěvovat své přátele, ke kterým kvůli své zaneprázdněnosti při své aktivní službě pro církve, ale také kvůli minulému režimu nemohla. Také jsem vděčná, že se mohla a může těšit z vnuků Káji Trusiny, jehož rodina se jí stala vlastní.

Ze srdce jí dnes tímto přeji, aby zahlédla, jakým požehnáním pro nás všechny byla a je. Toto Boží požehnání, ať Tě, Marto, provází i nadále, a k tomu ať Ti Pán Bůh přidá zdraví a sílu do dalších let.

Irena Škeříková

Spojená reformovaná církev ve Velké Británii

Naše velice milá sestra

Víc než půl století je naše církev spřátelena se Spojenou reformovanou církví (United Reformed Church - URC) ve Velké Británii. Vlastně naše vztahy začaly dříve, než se ve Velké Británii v roce 1972 spojila presbyterní církev s kongregační církví v Anglii a Walesu. V šedesátých letech 20. století vyvinula iniciativu směrem k ČCE právě Presbyterní církev v Anglii. Už v roce 1964 navštívila Prahu a ČCE čtyřčlenná delegace. Od té doby se vztahy velice dobře vyvíjely, konaly se návštěvy a pro několik farářů se otevřely možnosti studovat, hlavně ve Westminster College v Cambridgi. V době normalizace se plány návštěv a studijních pobytů často bohužel nemohly uskutečnit, což se po sametové

angličtiny, ale bohužel dnes už ani URC nemá finanční prostředky na pokračování. I tak se ale mezi URC a ČCE hodně děje.

To si uvědomili všichni, kteří se v červnu podíleli na programu návštěvy z URC. Do České republiky přijeli manželé Dr. Andrew Prasad a jeho manželka Kiran. Andrew je moderátorem jednoho seniorátu URC, který se stará zvláště o vztahy mezi našimi církvemi. Seniorát se jmenuje North Thames Synod (Seniorát Severní Temže). Jsou v něm sbory z oblasti Londýna severně od Temže. Andrew Prasad je ve funkci seniora nový a je to první senior URC, který má tmavou pleť. Pochází z Indie, stejně jako jeho manželka, a v Londýně žije už víc než deset let.

farářka Gabriela Horáková a Kiran Prasadová

revoluci hodně změnilo. Spojená reformovaná církev pozvala faráře i laiky na jazykové kurzy do Birminghamu (Selly Oak College) a později do Edinburghu. Více než padesát členů ČCE mělo možnost učit se anglicky a objevit kus Velké Británie a URC. Účastníci jazykových kurzů se vzdělávali s delegáty z jiných kontinentů, a proto se jim díky těm kurzům otevřel nový svět, který byl pro mnohé užasnou zkušeností. Ani dnes by v naší církvi nebyla nouze o zájemce o kurzy

reverend Andrew Prasad a farář Martin Horák

Manželé Prasadovi jednali v Praze se zástupci synodní rady a ÚCK, s Diakonií a s Evangelickou teologickou fakultou a samozřejmě si prohlédli i Prahu. Vyvrcholením jejich pobytu byla návštěva Krkonoš, kde strávili víkend v Jilemnicích a v Křížlicích s rodinou Horákových, v doprovodu synodního seniora Joela Rumla a tajemníka pro ekumenu a zahraniční vztahy Gerharda Frey-Reininghause. V neděli 26. června, reverend Prasad kázal při bohoslužbách ►

v Jilemnici, které vedli synodní senior a místní farář Martin Horák.

Důvod, proč manželé Prasadovi slavili bohoslužby právě v Jilemnici, byl jednoduchý; rodina Horákových se v té době připravovala na roční pobyt v seniorátu Severní Temže. Pobyt začal v srpnu, kdy byli Martin a Gabriela Horákoví instalováni jako faráři URC ve sborech Brookmans Park and Potters Bar na okraji Londýna. Tady budou sloužit jako faráři až do léta příštího roku, kdy se vrátí do České republiky. Podobnou zkušenost měla nedávno (srpen 2008 do září 2009) farářská rodina Kellerových: Filip Keller, který byl v Praze farářem pro mládež, sloužil rok jako farář ve sboru New Barnet, také na okraji Londýna. A pro všechny – pro faráře, pro jeho rodinu i pro anglický sbor – je to skutečně výborná možnost, jak se učit ekumenismu. I když žijeme v různých církvích a zemích, přece jsme částí jednoho těla Kristova.

V našich rozhovorech s reverendem Prasadem jsme byli překvapeni, jak je naše situace v mnoha ohledech podobná jejich. URC také dost výrazně ztrácí členy, dnes má kolem 120 000 členů (včetně dětí) ve 1600 sborech. Ve sborech slouží 600 farářů, mezi nimi i neplacení kazatelé, kteří

v církvi slouží jako dobrovolníci. Sbory URC jsou často malé, a proto se slučují. URC má celkem 14 seniorátů. V seniorátu Severní Temže je 14 velice různorodých sborů. Vedle vztahů s ČCE se rozvíjejí kontakty s presbyterními církvemi v Indii a v Ghaně. Andrew Prasad vyslovil přání, aby se vzdor omezeným finančním možnostem naše vzájemné vztahy dále prohlubovaly. Proto přemýšlíme o výměnách, při kterých by naši faráři nějaký čas působili v rámci URC. Samozřejmě chceme také, aby faráři a farářky z URC mohli lépe poznat ČCE, například během studijního pobytu v Praze. Hezkou možností spolupráce byla účast farářů URC na programu mezinárodního kurzu pro mládež v Herlíkovicích.

Velice zajímavý může být i rozhovor o situaci našich církví ve společnostech, které jsou hodně sekularizované. Reverend Prasad popsal proces sekularizace ve Velké Británii jako velice silný a rychlý, církve při něm ztrácejí členy ve velkém. Výměna našich zkušeností může obě strany inspirovat a přinést náměty pro církevní práci. Návštěva manželů Prasadových v České republice a působení manželů Horákových v Británii přispívají k osobní a živé ekumeně.

Gerhard Frey-Reininghaus

Archeologický výzkum ve Svaté zemi

Památky z dob Davida a Šalomouna?

Chirbet Qeiyafa je jeden z nenápadných kopečků tyčící se nad údolím Éla. Není nejvyšší, ani nejšpičatější. Ale při bližším zkoumání si člověk všimne zbytků bílých kamenných zdí. To je Chirbet Qeiyafa. Profesor archeologie na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě, Yosef Garfinkel, si těchto ruin všiml a začal zde v roce 2007 s archeologickým výzkumem.

Letos v červnu se výzkumu zúčastnila expedice z Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy. V rámci rozvojového programu na rok 2011 vznikl seminář „Judsko doby železné IIA podle textů Starého zákona a podle nejnovějšího archeologického výzkumu“. Jeho garant Filip Čapek, který je farářem v Třebechovicích pod

Orebem a zároveň působí jako asistent na Evangelické teologické fakultě, domluvil v Izraeli vše potřebné. Zbývalo už jen stihnout letadlo. Skupinu tvořili vyučující Filip Čapek, Martin Prudký, Petr Sláma a pět studentů z doktorského a magisterského studia.

Chirbet Qeiyafa se nachází asi třicet kilometrů jihozápadně od Jeruzaléma v předhůří Judských hor, kterému se říká Šefela. Jsou to zčásti obnažené ruiny hradeb města, na které celá dlouhá staletí pájlo žhnoucí blízkovýchodní slunko. Nebylo třeba se k hradbám zvláště prokopávat. Město bylo osídleno jen dvakrát. Dvě osídlení = dvě vrstvy hlíny: Jedna z doby helénské z prvního století před Kristem. Druhá vrstva je

foto: Martin Prudký

z doby železné, přesněji doby železné IIA, která se datuje do období přibližně od roku 1000 do cca 930 před Kristem. A to je období, kdy mohli žít králové David a Šalomoun.

Toto spojení ještě umocňuje fakt, že se Chirbet Qeiyafa tyčí nad údolím Éla. Tam se podle vyprávění Starého zákona odehrál příběh o Davidovi a Goliášovi. V 1. Samuelově čteme, že když David Goliáše zabil, pustili se judští do pronásledování Pelištejců a že „padali ranění Pelištejci cestou od Šaarajimu až ke Gatú a k Ekrónu“ (1 S 17,52). Gat a Ekrón byla pelištejská města. Ale co Šaarajim? To jméno může v hebrejštině znamenat „dvě brány“. Tehdejší města měla bránu vždy jen jednu. A právě v Chirbet Qeiyafa se v městských hradbách našly zbytky bran dvou.

I kdyby se však nejednalo o Šaarajim, byla Chirbet Qeiyafa judským městem? Pro to mluví fakt, že se tam nenašly žádné prasečí kosti, zatímco v nedalekých pelištejských městech ano. Pokud to bylo judské město z doby železné, pak by to znamenalo, že Judsko bylo království s větším územím a větší vojenskou infrastrukturou, než se někteří badatelé domnívali.

Tento archeologický projekt proto budí vášně, a to jak v archeologických kruzích, tak i v konzervativních židovských a křesťanských kruzích. Jedněm jde o co nejstarší judskou hraniční pevnost, druhým o nárok na zemi, třetím o historicitu biblických příběhů.

Pokud vás výše uvedené napsané řádky zajaly a chtěli byste se dozvědět více, čerpejte přímo u pramene: Ve dnech 24.–27. října přijede profesor Garfinkel do Prahy a bude mít na UK ETF několik přednášek.

A jak to na takových výzkumech chodí?

Jelikož je v červnu už ve Svaté zemi dost teplo, dalo se kopat jen ráno. Autobus odjížděl z našeho hostelu Ramót Šapira v kibucu Bét Meir ve 4.40. Od pěti se začalo vykopávat. Byli jsme součástí velké skupiny, kterou vedl profesor Garfinkel. Dohromady nás bylo okolo osmdesáti z různých koutů světa. Většinou to byli archeologové, někteří teologové, jiní však neměli s archeologií ani s teologií vůbec nic společného a chtěli prostě zažít něco zvláštního. Pracovali jsme rozdělení do skupin ve vyměřených čtvercích pět krát pět metrů. Každému čtverci velel jeden ze studentů archeologie na Hebrejské univerzitě a nad tím vším měl dozor Yossi, jak si profesor Garfinkel nechává říkat. Ve čtvercích jsme byli různě namícháni s lidmi z jiných zemí, a tak byl člověk mimo motyku a lopatku nucen použít i cizí jazyk. Většinou šlo o klasické výkopové práce: kopání a odvážení hlíny. Ve spodních vrstvách jsme pak nacházeli střepy keramiky a zbytky domovních zdí. Někdy se ale našlo něco pravdu zajímavého, například nerozbitá půlmetrová amfora stará tři tisíce let. ▶

foto: Martin Prudký

foto: Filip Ženatý

V jednu hodinu odpoledne nás autobus odvezl zpátky do hostelu, kde na nás čekal oběd. Po obědě se ozvala nekonečná a nepřekonatelná únava a zahrnala nás na lůžka. V podvečer, když už nebylo takové horko, jsme se všichni sešli na dvorku za hostelem. Každý vyfasoval jeden kbelík s nalezenou keramikou a kartáčky ji musel očistit. Keramikou jsme pak nosili na tzv. *pottery reading* (tj. čtení keramiky), kde Yossi a archeologové brali do ruky jeden střepek po druhém a určovali, z které doby je. Večer se pak konaly přednášky přítomných profesorů z univerzit z různých koutů světa, nebo jsme se dívali na film k tematice související s našim výzkumem.

O víkendech jsme měli volno. I přes neustálou únavu jsme oba víkendy strávili v Jeruzalémě. O dojmech z tohoto města by se dala napsat celá kniha. Nikdy jsem neviděl takový míšmaš kultur, jazyků a náboženství. Je to město, které má „špiritus“, a jen prosté procházení starým městem bere člověku dech.

Navštívili jsme také mimo jiné horu Gerizím. Tam byl kdysi chrám Hospodinův, který „konkuroval“ tomu v Jeruzalémě. Boží lid se rozdělil: okolo hory Gerizím byly shromážděni Samaritáni, zatímco Jeruzalém se stal centrem Židů. Neměli se moc v lásce. Vzpomeňme na milosrdného Samaritána (Lk 10) nebo samařskou ženu (Jan 4). Dodnes tam žije malá komunita Samaritánů. Byl

zrovna šabat, a tak jsme viděli muže v bílých rýzách a červených čepičkách, jak se scházejí k odpolední modlitbě. Dovolili nám se zúčastnit. Ale bohužel jsme ničemu nerozuměli. Nikdo z nás totiž neovládal starodávné hebrejské písmo, kterým Samaritáni píšou své modlitební knihy. Viděli jsme také na vlastní oči prostranství s velkými dírami přikrytými železnými mřížemi. Na nich Samaritáni o velikonocích obětují zvířata, jak jim to nařizuje Tóra. Bylo však vidět, že toto místo ožívá opravdu jen jednou za rok. Prostranství bylo poměrně špinavé a drenáž na obětní krev byla zarostlá a plná odpadků. Když už jsme byli na hoře Gerizím, podívali jsme se ještě do nedaleké vesnice Sebastia, kde se konaly archeologické výzkumy samotného města Samaří. Zarostlé zdi však dávaly znát, že zvuk krumpáčů a lopat se od starověkých stěn už dlouho neodrážel.

Jsem moc rád, že jsem se této expedice mohl zúčastnit. Jednak bylo velmi cenné zapojit se přímo do archeologického výzkumu. Jednak bylo pro mě velmi přínosné vidět Svatou zemi. Je to tak malá zemička, hornatá a suchá. Byl jsem v šoku: o tohle už tisíce let lidé bojují? Nic ve zlém, ale viděl jsem hezčí, úrodnější a zelenější krajiny, než je tahle. Musím však uznat, že Svatá země má své nezaměnitelné kouzlo. Jako budoucí farář jsem moc rád, že jsem ho mohl zažít. Ve Svaté zemi jsem byl poprvé, ale rozhodně ne naposledy.

Filip Ženatý

foto: Filip Ženatý

bratr Josef Jančík

POTULNÉ OKÉNKO

Ukrajina – země neskutečných možností

Za krajany cestou necestou

Tohle úsloví zaznívalo často z úst potulného kazatele Petra Brodského. Vyrazili jsme 9. května. Po občerstvující zastávce u farářky Reformované křesťanské církve v Sečovcích, Marianny Slávikové, se stal nocležní zastávkou Užhorod, kde nás přivítal předseda krajanského spolku Ivan Latko. Večerní procházku městem nám zpestřil veliký ohňostroj. Oslovy osvobození byly totiž v plném proudu. Náhodného kolemjdoucího zaujala naše mateřština, pustil se s námi do řeči plynulou češtinou. Octli jsme se blíž myšlence všeslovanské vzájemnosti. Pan Latko ji umocňoval tím, že když mluvil o Čechách, říkal my. Mluvil-li o Ukrajincích, říkal také my.

Cestou jsme potkávali „veselé hřbitovy“. Den po státním svátku a dva týdny po velikonočních pokrývala hroby pestrobarevná vrstva květin a věnců. Když jsme se dokodrcali do Bohemky, s vlídností nás uvítala kazatelka Ludmila Sverdlová. U večere jsme probrali tábor bohemských dětí v Česku. Mluvili jsme o životě sboru a vesnice vůbec, nevyjímaje kazatelskou stanici v Pervomajsku, kde se soustřeďují na bohoslužby děti a vnoučata bohemských, protože tam mají práci. Sestra Sverdlová tam jezdí sloužit zjevně ráda.

Dalšího dne nás čekala prohlídka místní školy. Budova se nezměnila. Nakoukli jsme do tříd. Děti

seděly disciplinovaně ve školních lavicích, zelené šátky na krku jako uniformu (škola si vybrala zelenou, protože je to prý barva „pro ekologii“; ekologie se teď nově stává v ukrajinském školství tématem). Škola by potřebovala nové tabule, počítač, přehrávače atd. Jak mi řekla paní učitelka Dončenková: „Snů je mnoho, ale musíme stát nohama na zemi.“ Jen co se rozezněl starý kravský zvon, vyvalila se většina dětí na zahradu za školu, kde je pěkné školní hřiště. Venku to hučelo jako v úle, vevnitř zůstalo pár školáčků a potichu si četli. Aby děti slyšely zvonění i venku, musejí učitelé používat elektrický zvonek. Bohemská škola zajišťuje výuku pro první až čtvrtou třídu a má 21 žáků. Kromě prvního stupně tu má své sídlo i školka, kde panoval podezřele velký klid, právě byla doba svačiny.

I zdejší hřbitov byl po svátkování „veselý“. Zaujal mě náhrobní kámen, který nechal udělat na hrob své ženy kazatel Josef Jančík. Od ostatních se zvlášť nelišil, jen slova 27. žalmu jako by se modlila paní Růženka sama: „Hospodin je světlo mé a moje spása, koho bych se bála?“ Přivítání u Josefa Jančíka bylo jako vždy milé. Ani jsme nedosedli a už se, stále s jiskrou v oku, vypytał: „No, tak povězte mi, co je u vás nového?“ Jeho netuchající zájem o dění v církvi v tak pokročilém

věku mě vždycky znovu překvapuje. Žije už téměř rok sám, ale domek i dvůr jsou pečlivě poklizeny a zvou k návštěvě.

Po „obědování“ u Sverdlových nás čekala cesta do Veselynivky, odkud nám hlásila Marie Provazníková přivalové deště, takže oblíbenou zkratkou mezi poli jsme jet nemohli. Museli jsme tedy širokou cestou, která jak se časem ukázalo, měla též svou trhlinu (a chtě nechtě se mi vybavilo podobenství o dvou cestách). V obci Techtelová, kde se odbočuje do Veselynivky, totiž zrovna pokládali potrubí. Zajímavé je, že do příkopu v odbočce hlínu nenasypali ani kvůli provizornímu provozu, ale rozježděná hromada se skvěla vedle odbočky. Nedalo se tudíž jet po cestě, pouze vedle ní, a tedy

zároveň přes strouhu. Když se dělá potrubí, autobusy nejezdí – inu Ukrajina, země neskutečných možností. První pokus projet bahnem nebyl úspěšný. Jiná myslitelná cesta do Veselynivky nevede – co počít? Lopatu jsme neměli, mužské osazenstvo se rozešlo po domech a díky zásahu jednoho Ukrajince (zřejmě stavebního dělníka) byl lov úspěšný. Po přeházení hlíny přišel na řadu pokus druhý, který skončil předními koly ve strouze. Tehdy zřejmě místní pochopili, že vedoucí výpravy myslí svou misí vážně, a několik chlapů, kteří tu postávali, pomohli auto rozhoupat a vytlačit na vysněnou odbočku.

Vždycky, když sem přijíždím, vybídne mě zdejší vesnický život k idealizaci (asi proto, že pocházím z města). Každé zvíře, ba i plodina má svůj řád v závislosti na svém hospodáři. Pak přicházejí skutečnosti, které hospodáři napomáhají nebo řád

kazí. Slunce, sucho, déšť, bahno, vítr, hospodářské krize, hladomory a války, (ne)dostatek peněz, dostatek vodky a uprostřed toho všeho víra – vztah Boha a člověka, o kterém se moc nemudruje, ale díky němuž se žije.

„Jako domů“ přijel potulný kazatel, s ním Daniela Zapletalová a já. Dlouhé vítání se sestrou Provazníkovou „Á dědeček, no tak, jak se máš, Petře?“ a „Holky moje, ani sem nevěřila, že se vypravíte.“ „A vás ještě neznám...“ Večer probíráme život obce; oslavy 9. května, při nichž se sešla celá vesnice. Překvapilo mě, že ve vlasteneckém svátku má své místo i modlitba a píseň z *Dodatku*. Smutné je, že místní malou školu ruší. Učí se tu čeština, o kterou stojí i ukrajinské děti. Zdejší učitelka snad bude

pracovat ve vedlejší obci a třeba výuku češtiny otevřou i tam. Po dlouhém rozhovoru vytáhneme na Natašinu žádost kytaru a zpíváme. Zkušenější se zvedají k odchodu. Věkem mladší ještě sedí, a když se projevují účinky alkoholu, snaží se odejít. Ráno se budím s kocovinou. Proč zrovna dnes jedeme do Oděsy? Vždyť jsi tam chtěla, vedu svůj vnitřní monolog, zatímco potulný kazatel drží pevně volant, abychom cestu neskončili v první velké díře za Veselynivkou.

Oděsa má jako každé velké město dvě stránky. Tu první vznešenou – bohatou historií a poezií přístavního města spíš pro turisty; a tu druhou – potkáte se s bídou, kasiny a nálevnami, tušíte mnohost zlomených duší. Zaparkujeme v přístavišti a vydáme se přes Potěmkinovy schody po bulváru lemovaném lipami a platany kolem muzea archeologie. Projdeme k bývalé synago-

ze, v níž sídlí oděská filharmonie. Kousek od ní má pamětní desku český dirigent Josef Přibík, který v Oděse zemřel. Krátce se zastavíme před výstavnou operou a míříme k hlavnímu chrámu. Stánkoví prodejci tu nabízejí své zboží – od křčovitých obrazů přes námořnická trika, pochutiny a nejrůznější cetky až po starožitnosti. Muži postávají nad šachovými partiemi a kartami, ženu jsem tu neviděla ani jednu. Pak se vracíme k autu kolem sochy Kateřiny Veliké, které pod nohama postávají čtyři její milenci. V krajaňském spolku nás vítá předsedkyně paní Bobrovská, která pochází z Bohemky a vyučuje na vysoké škole v Oděse mimo jiné češtinu. Zdejší krajaňský spolek je velmi živý. Členové od malých po velké v češtině čtou

a zpívají, tančí, jezdí po festivalech a plesech. Paní Bobrovská je energická dáma, která nezapomíná na bohemskou pohostinnost.

Odpoledne se naklonilo k večeru a cestu ještě přerušíme u památníku obětem hladomoru. Ukrajina zažila ve 20. století hladomory čtyři, ten nejtvrděší byl v letech 1932–1933. Procházíme branou dvou andělů k památníku, který propojuje symboly víry a lásky. O veliké mramorové srdce se opírá anděl s křídly a ze srdce se tyčí vzhůru kříž. Cestou domů nám nechtěně zpomalí návrat ještě krásy, které ženou z pastvy domů zrovna po silnici.

Další den nastupujeme do Rádova otrískaného, ale spolehlivého autobusu a jedeme na bazar. Centrem tržiště je zastřešený plácek, kde se vedle sebe tísňí stoly s nejrůznějším zbožím. Poletují tu mouchy, oslovují nás trhovci. Ceny zboží se v přepočtu od našich tolik neliší, ale liší se příjmy obyvatel.

Lidé se tu nemají stran hmotného zabezpečení od státu dobře. O to víc pak bijí do uší slova: „Máme se dobře, dokud máme co do huby, děkujeme Pánu Bohu.“ Veselynivka má štěstí na pana Švece, jenž řídí společnost, která byla původně družstvem. Veselynivští mu pronajímají půdu. Platí jim natu- ráliemi. Pan Švec je prý celkem spravedlivý.

Večer se schází střední generace. Zhlédneme video ze svátků. Povídáme si o rodinách a zvyklostech. S paní učitelkou probereme rušení školy a vyhlídky na udržení českého jazyka. Pak s Álou, která se stará o výuku náboženství, zpíváme písně, které se chce naučit. Rozcházíme se dlouho po půlnoci.

Dopoledne skýtá chvíli pro rozhovor s kaza- telkou Marií Provazníkovou, poté další návštěva.

Po setmění procházím vesnicí a potkávám urostlého muže, který houkne: „Ahó, Marketo!“ No ne, Hena, někdejší žáček, z kterého se vyklubal pěkný chlap. Vzpomíná na české studenty, kteří sem v létě přijíždějí. Jmenuje je a mě překvapuje, kolik jmen vysloví. To, že si je pamatuje, o něčem svědčí.

V neděli bereme taláry, Bibli, kázání, v obálce pozdrav od sboru a věnované peníze. „No, dnes nás není moc, je týden po svátcích,“ hlásí sestra Provazníková. Před začátkem bohoslužeb se tu zpívají písně ze „zpěvníčka“ (EZ) i z „harfičky“ (Harfy sionské) a sbírky (Nové sbírky). Na písně ze zpěvníčka se musí někdy podebrat nota – jiný nápěv. Zdejší zpěv je fenoménem. Zpívá se vice- hlasně a tak nějak syrověji, celým tělem. Po chvíli ohlašuje zvon začátek bohoslužeb. Dohromady se nás sejde patnáct. Bohoslužby probíhají v srdeč- ném duchu. Při ohláškách se sestry ptají, jak se

daří farářům, kteří tu působili, vůbec se nestydí vzít si slovo. Mám vyřídít asi tucet konkrétních pozdravů, nevím, kolik jich má hlava udržet...

V neděli odpoledne míříme k babičce Sedláčkové, která lační po zprávách o farářích a učitelích češtiny. Pak, přestože se jí už brada klepe, zpívá ze všech sil. Vzpomíná a pamatuje si tolik, že to až děsí. Podvečerní posezení ve shromáždění je podníceno hlavně touhou vidět mužskou část výpravy (jež dlela v Bohemce). Po biblickém úvodu dostanou slovo návštěvníci, pak místní. Rozhovor

zakočíme zpěvem. Doteď mi znějí v uších slova sestry Pysarenkové: „Zase přijíždějte, a neříkejte nikomu, že se tady špatně žije, máme se dobře...“ loučí se s námi.

Ráno vstáváme před pátou a odjíždíme ve chvíli, kdy vychází slunce. Pár rukou mává na pozdrav a mně je smutno. Těším se domů, na svou rodinu, do svého sboru, ale tady mám tak trochu druhý domov. Taky jen dočasný. Se vši radostí i soužením, Bohu díky.

Markéta Slámová

Zemřel významný britský kazatel John Stott, z jehož podnětu byla v ČR založena Česká evangelikální aliance

Celý evangelikální svět truchlí nad ztrátou jednoho z vůdčích křesťanských myslitelů 20. století. Reverend Dr. John Stott zemřel 27. července v St. Barnabas College. Devadesátiletý kazatel odešel pokojně, obklopen svými přáteli, při společné četbě Písma a poslechu vážné hudby.

John Stott byl jedním z průkopníků evangelikálního hnutí a jedním z hlavních autorů Lausannského závazku z roku 1974. Je autorem více než čtyřiceti knih.

Jiří Unger, tajemník České evangelikální aliance (ČEA), k osobě Johna Stotta řekl: „John Stott byl neobyčejný člověk i myslitel, který ovlivnil generace křesťanských vedoucích ve Velké Británii i ve světě a jehož vliv bude pokračovat i po jeho smrti. Jeho knihy i kázání přivedly mnoho lidí ke Kristu, ale byly také formativní pro směřování a dobré základy jejich křesťanské víry a myšlení. I když je to pro nás ztráta, *Uncle John* doběhl svůj běh a nyní vstoupil do radosti Boha Otce, kterého nade vše miloval.“

Dr. Stott byl velkým přítelem Evangelikální aliance ve světě. Byl jedním z autorů preambule konstituce Světové EA z roku 1951, která definovala její teologický rámec a poslání. Svou stopu zanechal i v České republice, když dal v roce 1988 podnět ke vzniku České evangelikální aliance.

Česká evangelikální aliance

ČEA byla založena v roce 1991 a sdružuje osm protestantských církví (přibližně 35 000 lidí), čtyřicet křesťanských neziskových a charitativních organizací, velký počet místních sborů a jednotlivců z dalších denominací v ČR. ČEA je členem Světové evangelikální aliance, která v současnosti celosvětově zahrnuje více než dvě stě milionů lidí ve stovaceti národních aliancích. Více informací je k dispozici na stránkách www.ea.cz.

ČEA/DaZ

Vděčnost

Neděle díkčinění

„Když skončila modlitba, přišlo na stůl jídlo a pití a všechny sestry v klášteře v tichosti, klidně a způsobně pojídaly a jedna ze sester jim k tomu předčítala z knihy. Kristina si při tom říkala, kdyby lidé venku ve světě dovedli přijímat jídlo s tak hlubokou vážností, jistě by snáze pochopili, že jídlo a pití je půjčkou Boží, a jistě by je víc přáli svým křesťanským bližním a nervali by se tak o to, aby z něho urvali co nejvíc jen pro sebe a své drahé...“ (Sigrid Undsetová: *Kristina Vavřincova*, 3. díl, s. 360)

Tak popisuje spisovatelka úctu a vděčnost klášterních sester ve 14. století v Norsku.

Kolik věcí je pro nás půjčkou Boží? Díky čemu a komu žijeme, díky čemu a komu je nám na světě dobře? Jak často říkáme: „děkuji“? Vzpomeneme si na poděkování aspoň před jídlem, nebo když uléháme večer do postele?

V době starozákonní přinášeli Izraelci dary Hospodinu a děkovali za ně dvakrát do roka (slavnost žně a slavnost sklizně - Ex 23). V křesťanské církvi se vyvinul zvyk slavit jednou do roka - na podzim - neděli díkčinění za úrodu. Součástí slavnostních bohoslužeb při tomto svátku je i večeře Páně. Vždyť - slovo *eucharistie* znamená díkčinění. Dříve než se pro večeři Páně vžil název *eucharistie*, mluvilo se o „lámání chleba“. To dění i jeho označení vypovídá o tom důležitém a od sebe neoddelitelném: vděčnost, chleba a lámání - aby se dalo rozdávat. Bůh rozdává sebe, my s vděčností přijímáme a rozdáváme, aby i ostatní měli dost. Přijímání od Pána Boha, vděčnost za to a dělení se s potřebnými - to se týká věcí duchovních i materiálních. Už Izajáš vyzývá k „lámání chleba hladovému“. Tomu, kdo tak činí, „vzejde v temnotě světlo“. (Iz 58,7.10)

Bereme hodně věcí jako samozřejmost. Dostatek jídla v obchodě i v našich ledničkách. Máme na to přece právo. A když něco nevyroste u nás,

doveze se to z ciziny. Když málo prší, zahrada se zaleje hadicí...

A pak vidíme ve zprávách hladovějící Afričany. Protože je sucho. Zpívá se v jedné písni: „africký děti prej dál maj hlad a já nevím, co s tím...“

Co s tím? V našem globálním světě bychom se

měli učit být globálně odpovědní, vděční a skromní. Umět dávat, rozdělit se. Přemýšlet, jak pomoci. Přemýšlet nad důsledky toho, jak žijeme. Nejen s ohledem na vlastní peněženku, ale s pohledem za obzor. S ohledem na vzdálené - místně i časově.

Přijímat s vděčností maličkosti i věci velké: jídlo, pití, zdraví. Podařenou operaci. Své blízké, přátele. Mír a klid. Skončenou hádku. Smíření. Přibývajících léta i vrásky. Každý nový den.

Děkujeme, Pane Bože, za život.

Lenka Ridzoňová

Bez domova snadno a rychle?

S ředitelkou mosteckého střediska Diakonie ČCE Margitou Pištorovou o tom, jak je snadné přijít o střechu nad hlavou, o finančních pastech, o životě na dluh a práci Diakonie na Mostecku.

Řada diakonických středisek pomáhá také lidem, kteří se dostali do složité životní situace. V rubrice Diakonie pro život jsme už představili nízkoprahové centrum pro mládež v Rokycanech, práci s ohroženými romskými rodinami na Vsetínsku nebo SOS centrum v Praze. Naději pro lidi v krizi, a to nejen ve středním věku, zprostředkovává také středisko Diakonie v Mostě, dokonce ve čtyřech podobách: terénní sociální práce v ohrožených rodinách, občanská poradna, dobrovolnické centrum a také azylový dům pro ženy a matky s dětmi v tísni. Ten funguje v Mostě už deset let a za tu dobu jím prošlo na 500 žen a 800 dětí bez domova. Jak se vlastně stane, že se žena či matka s dětmi ocitne bez střechy nad

hlavou? O tom jsme si povídali s ředitelkou mosteckého střediska Margitou Pištorovou.

Hodně lidí je přesvědčeno, že lidé, kteří se ocitli bez domova, si za to vlastně mohou sami. Jak je to ve skutečnosti?

S tím bych rozhodně nesouhlasila. Ve své práci se velmi často setkáváme s lidmi, kteří se stali obětí různých praktik ze strany soukromých pronajímatelů bytů nebo dokonce i realitních kancelářů, které jdou mnohdy až na hranici zákona. Řešili jsme například situaci jedné paní, které majitel bytu každý měsíc účelově zvedal nájemné až do výše, kterou prostě už nezvládla zaplatit a musela odejít. Mnohdy je příčinou problémů situace, kdy partner opustí matku s dětmi, nechá ji bez prostředků a nijak jí na výživu dětí nebo bydlení nepřispívá. Pak se může velmi snadno stát, že se žena s dětmi ocitne bez domova. Někdy je ztráta bydlení přímým důsledkem domácího násilí nebo závislosti některého člena rodiny na alkoholu či

hracích automatech. Bez střechy nad hlavou se s ním však ocitne i zbytek rodiny, často právě matka s dětmi.

Samozřejmě jsou také případy, kdy si ztrátu bydlení zavinili sami klienti svým nezodpovědným chováním. Nejčastějším důvodem je finanční negramotnost. Stále více lidí neumí hospodařit s penězi. Místo snahy o vyrovnaný domácí rozpočet se nechávají zlákat nabídkami různých finančních institucí a zadlužují se. Neschopnost splácet své závazky pak má dopad i na ztrátu bydlení.

Co ženám, které se v takové situaci ocitnou, radíte a jak s nimi pracujete?

Kromě akutního poskytnutí přístřeší je naší hlavní snahou poskytnout klientkám dostatek informací. Pomáháme jim zorientovat se v situaci, usilujeme o to, aby znaly svá práva, ale i své povinnosti. Vedeme je k porozumění důsledkům jejich rozhodnutí a jednání tak, aby se ze své situace dokázaly poučit a příště už se do podobných pastí nedostaly. Klientkám asistujeme při jednání s pronajímateli a majiteli bytu či s realitními kanceláři, pomáháme jim se sestavením adekvátního rodinného rozpočtu, učíme je hospodařit, motivujeme je ke zvýšení příjmu vlastním přičiněním. Cílem je, aby se ženy postavily na vlastní nohy a opět se začlenily do běžného života. Samozřejmě jde i o ochranu a zdravý rozvoj jejich dětí.

Jaké motivy vedou k tomu, že se člověk rozhodne vzít si půjčku, spotřebitelský úvěr? Je to nedostatek základních prostředků k životu, touha něco si pořídit, adrenalin, že „na to mám“?

Myslím, že to nelze zobecňovat. Mnozí k tomu přistupují zodpovědně, půjčují si přiměřenou částku a jsou si vědomi důsledků, které ze zadlužení vyplývají. Tito lidé se splácením svých závazků většinou nemívají problém.

Na začátku potíží těch, co to nezvládli, většinou stojí touha, dost často zaměňovaná za potřebu. Člověk se zadluží, protože podlehoje dojmů, že pro něho nebo jeho blízké je určitá věc naprosto nezbytná a že je standardem ji mít. Z jeho pohledu si tedy půjčuje na základní životní potřeby a neřeší následky. Ať už za to může masivní reklama finančních společností nebo cokoli jiného, lidé se odnaučili žít s ohledem na výši svých příjmů. Myslím, že zadlužování je jedním z projevů krize společenských hodnot. ▶

Citadela, nový film o umírání

Představujeme nový krátký film s názvem Citadela o stejnojmenném hospicu Diakonie ve Valašském Meziříčí. Film je kvalifikační prací Milana Mrázka, studenta Fakulty multimediálních studií Zlínské univerzity. Různými nekonvenčními formami sdělení vypráví o nejen o diakonickém hospicu, ale vůbec o umírání, doprovázení, paliativní péči i o hledání naděje. Film můžete shlédnout na stránkách hospicu www.citadela.cz nebo také na www.diakonie.cz.

Babičko, dědečku, máme vás rádi

Namalujte dědečka, babičku nebo nějaký zážitek s nimi. Takznělo zadání výtvarné soutěže pro děti i dospělé, kterou uspořádalo během letošního léta mostecké středisko Diakonie ČCE. Akce navázala na celostátní diakonickou kampaň Otevřeno seniorům. Babičky a dědečkové, tedy senioři, patří do našeho každodenního života, patří jim také naše láska, kterou lze vyjádřit třeba právě výtvarným způsobem. Na vítěze soutěže čekají odměny, všechna díla pak budou na podzim vystavena v mosteckém obchodním domě Central.

Evangeličtí motorkáři povozili seniory

Klub evangelických motorkářů na své letní vyjízdce opět navštívil středisko Diakonie v Sobotíně na Šumpersku. Na svých silných strojích povozili motorkáři místní klienty z řad seniorů. Připravili tak pro ně nezapomenutelný zážitek. Zájem o svezení byl napříč všemi věkovými kategoriemi. Některé osmdesátí a víceleté seniorky si dokonce vybíraly, se kterým ze švarných motorkářů se svezou. ph

Když už se dostanu do takových problémů, mohu navštívit vaši občanskou poradnu. S čím mohu počítat? Jak taková návštěva vypadá a na co se připravit?

Občanskou poradnu můžete kontaktovat písemně, elektronicky, telefonicky nebo můžete poradnu přímo navštívit v provozních hodinách, doporučujeme se předem objednat. Bude se vám věnovat jeden z poradců. Ten buď poskytne pouze informaci, tedy obecná fakta na dotazované téma, nebo radu, která je již orientovaná na řešení konkrétního problému. Případně pomůže s vypracováním dokumentů. Může dojít i k několika dalším konzultacím. Poskytovaná pomoc je bezplatná a respektuje zásady diskrétnosti, nestrannosti a nezávislosti. Nově také můžete položit dotaz prostřednictvím formuláře na webových stránkách most.diakonie.cz.

Existuje v této oblasti nějaká osvěta, protipól té neustálé mediální masáže na téma, jak je skvělé a výhodné mít všechno rychle a hned, peníze na ruku atd.?

My se setkáváme s lidmi až ve chvíli, kdy už mají vážný problém. I v tomto případě se však snažíme vybavit klienta tak, aby se do krizové situace nedostal opakovaně. Co se týče prevence obecně, myslím, že reklama ruku v ruce s životním sty-

lem a stavem společnosti drtivě válčuje jakoukoli osvětou, což ovšem neznamená rezignovat. Naše středisko právě realizuje první preventivní projekt na téma finanční gramotnost. Je určen žákům 7. až 9. tříd základních škol na Mostecku. Nyní zpracováváme brožurku pro žáky a manuál pro učitele na vybraná témata, palčivá právě na Mostecku. Zkraje podzimu by pak měl proběhnout seminář pro učitele, aby byli schopni brožurku správně dětem vysvětlit i s možností nějakých praktických cvičení. Připravujeme se také na společný projekt Protidluhová kampaň, který bychom měli realizovat společně se statutárním městem Most. Ten by měl být zaměřen na více cílových skupin.

Pavel Hanych

Užitečné kontakty:

Diakonie ČCE – Středisko sociální pomoci v Mostě

U Města Chersonu 1675, 434 01 Most

Tel: 476 101 261

most@most.diakonie.cz

most.diakonie.cz

číslo účtu: 2106271326 / 2700

Kontakty na další služby pro lidi v obtížné situaci najdete také na stránkách www.diakonie.cz/nase-sluzby/lide-v-nouzi

Ke slávě Krista, pro podporu lidské důstojnosti

Osobní poznámka na okraj dvacátého výročí práce Diakonie ČCE v Krabčicích

Sedím začátkem srpna v útulné světnici ve Velkém Tresném. U stolu spolu se mnou sedí sestra Dobromila Bednářová. Sedávali jsme tak celá osmdesátá léta. Chodil jsem k Bednářům jako domů. Sestra Bednářová byla tehdy kurátorkou sboru v Rovečném, já tam byl vikářem. Náš rozhovor se stočí k mému odchodu v létě roku 1991. „Přicházeli jste sem mladí vikáři, všichni jste nám přinášeli evangelium, každý jinak obdarován, od každého jsem něco přijala. Odcházel jste pak sloužit dál podle svých obdarování. A vy, protože jste měl blízko ke starším lidem

a rozuměl jste jim, byl jste pozván do Krabčic, abyste tam řídil domov pro seniory.“ Tak nějak to sestra Bednářová řekla. Když jsme se pak rozloučili, přemýšlel jsem, co se vlastně od té chvíle mého odchodu z Rovečného do Krabčic na místo ředitele Domova odehrálo.

Byla to výzva. Hozená rukavice. Hodil mi ji Karel Schwarz, tehdy ředitel Diakonie ČCE. Nebylo lehké opustit Rovečné, malebné místo Vysočiny, a ten nádherný sbor, plný krásných, duchovně bohatých lidí. Nebylo však zároveň možné rukavici nezvednout. Diakonie byla v začátcích,

hledala svou cestu, a zde se nabízela jedna z křižovatek. Vnímám jsem na té křižovatce biblické ukazatele. „Odejdi ze své země... a jdi do země, kterou ti ukážu... požeňm tě... A Abram se vydal na cestu.“ „Neboj se, já budu s tebou.“

Vnímám jsem na té křižovatce rodinné ukazatele. Byli jsme trojgenerační rodina. Viděl jsem, jak vypadá stárnutí a stáří v přirozených podmínkách domova, viděl jsem, jaké je umírání doma, mezi milujícími nejbližšími, viděl jsem cesty řešení rodinných konfliktů. A viděl jsem, jak důležitá je v reálném životě víra.

Vnímám jsem na té křižovatce ukazatele, které jsem přijímal ve sboru v Rovečném. Setkávání s umírajícími, pozůstalými, hledání slov potěšení a povzbuzení, návštěvy nejstarších členů sboru většinou se sestrou kurátorkou, sdílení v opuštěnosti, osamělosti. A také mnohé radosti a úsměvy a štěstí a... láska. Modlitby a čtení Písma a přemýšlení o tom, kam nás ty situace vedou, co nám říkají.

Nebylo lepší přípravy pro práci v Domově odpočinku ve stáří v Krabčicích než deset let života ve sboru v Rovečném. Netušil jsem, že na celých čtrnáct let. Netušil jsem také, co všechno mi práce v Krabčicích dá a co všechno mi vezme. Všechno se změnilo. Zásadní rozhodnutí člověka změni, změni i vidění souvislostí, promítne se do vztahů, ukáže jejich kvalitu, sílu i slabost.

Převzal jsem Domov, do té doby řízený okresním ústavem sociálních služeb. Převzal jsem ho se všemi zaměstnanci. Neměl jsem žádné zkušenosti s řízením tak velké organizace. V Domově bydlelo přibližně 180 obyvatel a pracovalo kolem stovky zaměstnanců. Nabídl jsem program. Podpora lidského života, podpora lidského umírání. Podpora lidské důstojnosti. Každý člověk je dobré Boží stvoření. Přinášet bezprostřední lásku k člověku. Být obyvatelům nablízku. Vytvářet opravdový domov, jak kdysi o nás napsala Jiřina Šiklová. A pečovat, zajišťovat sociální a zdravotní péči, jídlo, úklid, teplo, a přinášet nabídku denních aktivit. To vše s vědomím Kristova pozvání k lásce.

Každý ze stávajících zaměstnanců, který program přijal, mohl zůstat. Někteří dodnes patří mezi skvělé pracovníky. Péče o zaměstnance, sdílení ve věcech pracovních a mnohdy i osobních, společné výlety, plesy a zábavy, kulturní programy. Ale také bohoslužby a biblické hodiny a otevřenost ve věcech víry. Žádné tlaky. Víra

jako nabídka, respekt k hodnotám druhých lidí.

Snažil jsem se být čitelný a prohlubovat svoji odbornost a možnost dalšího vzdělávání nabízet i spolupracovníkům. To všechno byly cesty k budování týmu. Práce spolupracovnic a spolupracovníků jsem si vážil, oceňoval ji a mnohdy i obdivoval. Nějak jsem tušil, že spokojenost klienta může podporovat a napomáhat jí jen spokojená pečovatelka, kuchařka, uklízečka, ekonomka, úřednice, údržbář, zahradník, zdravotní sestra, sociální pracovníce a další, na díle Diakonie v Krabčicích, zúčastněné profese. V závěru své práce jsem pro spolupracovnický pozval zkušeného supervizora.

Zkušenosti jsme sbírali na mnoha místech doma, ale především v zahraničí. Odtud jsme dostávali také významnou finanční pomoc. Mnohé z těchto kontaktů trvají dosud. Ukazovalo se velmi zřetelně, že tam, kde lidé vědomě žijí z Boží lásky a Kristovy milosti a odpuštění, kde Kristův imperativ lásky k bližnímu nezapadá obalen do „pomazaných“ slov mezi kostelní lavice, tam ani hranice geografické a jazykové nehrají žádnou roli.

To vše a mnohé, mnohé další vytvářelo přátelské, lidsky vnímavé prostředí pro život obyvatel Domova. Ti dávali smysl naší práci – a ta práce mnohdy dávala smysl našemu životu. Bylo těch obyvatel za léta mého vedení domova pár set. Všechny jsem znal jménem, u mnohých jsem měl vysezené místo na židli v jejich pokoji, s některými jsem se modlil, s jinými vypil sklenku koňaku nebo vína, s dalšími obojí, s některými jsem zpíval, s jinými mlčel. Znal jsem mnohé životní příběhy a přijímal z nich bohatství pro svůj život. Některé z obyvatel, ale i spolupracovníků, jsem zklamal, jiné potěšil. Mnohé obyvatele jsem pohřbíval. Když jsem ne tak dávno v nové kapli Domova hovořil při příležitosti úmrtí poslední obyvatelky Domova, která zde bydlela v době začátku mé práce, uvědomil jsem si, že něco podstatného skončilo. Jakási poslední pomyslná nitka byla přetržena. Čekal jsem, že pocítím lítost. Ne. Pocítil jsem vděčnost. Za obyvatele, kteří v Domově během mého působení bydleli, za zaměstnance, bez nichž bych sám nedokázal nic. Za radosti i smutky, za vítězství i prohry, za život, který jsem dostal a s jehož významnou částí jsem se mohl v letech 1991 až 2005 v Domově odpočinku ve stáří Diakonie ČCE v Krabčicích sdílet.

Miroslav Erdinger

Ježíši, světlo života

Lidová píseň je živý, v čase se proměňující útvar, „momentka v letu ptáka“ (P. Ulrych). Předávání z generace na generaci v přednesu rozdílných interpretací způsobuje, že se její tvar všelijak obrušuje a krystalizuje. Tím dochází k variačnímu obměňování textu i nápěvu. Variabilita je tedy přirozeným znakem lidových písní, stejně jako regionální rozdíly. Mnohé písně mají různé varianty. Některé texty dostaly popěvek známé písně, nebo naopak, starý text dostal nový nápěv. Tak tomu je i u naší písně s textem anonymního autora ze sbírky Františka Sušila.

Sušilova sbírka – důležitý pramen pro nový zpěvník

Mnozí znalci folkloru hovoří o této rozsáhlé sbírce jako o jedné z nejstarších moravských folklorních biblí také proto, že „nese nějaké věčně živé poselství“ (J. Plocek). Z onoho bohatství je sám sběratel nadšen: „mohu říci, že žádný nemá takových melodií, co těch národů pod sluncem putuje...“ František Sušil se této činnosti rád věnoval. Poté, co získal profesuru na teologickém ústavu v Brně, mu bylo nabídnuto místo vysokoškolského profesora ve Vídni. Tuto lákavou nabídku však odmítl. Tehdy napsal: „Já nepůjdu z milé Moravěnky. Nač já potřebuji tolik peněz. Já mám dost v Brně. Vyjdu si z Brna do lidu milého a slyším a zapisuji jeho písně. O prázdninách pak navštěvuji dědinu za dědinou a všude nalézám drahokamů starodávních, jichžto zachovati musím potomstvu.“

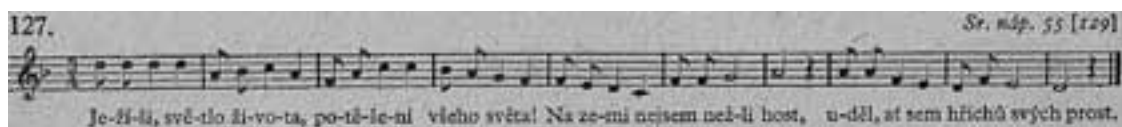
Že Morava je kraj bohatý na krásné melodie, říká také jeden hornácký výrok: „Člověk by potřeboval tři životy, aby sa ty písničky naučil tak, jak je treba!“ Ve sbírce, „plné nedoceneného

a utajeného bohatství“ (P. Ulrych), mají dnešní hudebníci (církevní hudebníky nevyjímaje!) stále co objevovat. Tak jako Jan Kalvín rozpoznával v žalmech „anatomii lidské duše“, podobný postoj má Petr Ulrych k Sušilově sbírce písní: „Zvláštní kniha plná zvláštních zpráv o stavu duše, o citovém životě těch, kdo žili ve světě, který se tak lišil od dnešního. Zpráv o tom, co z našeho života odešlo, co zůstalo. O tom, jací vlastně jsme

portrét Františka Sušila od Jana Vilímka

a kam směřujeme. Vypovídá o současném stavu věčného souboje, mezi materiálním a duševním bohatstvím.“ Zuzana Lapčíková přiznává, že když otevírá tuto písňovou sbírku, cítí se být po každé ve vytržení, a kdyby měla žít sama bez lidí na pustém ostrově, Sušilovu sbírku by si vzala s sebou. Sbíрку označuje jako „nevyčerpatelný zdroj inspirace. Ve všech kategoriích – formě, rozsahu a obsahu – jde o monumentální čin, který dnešním pohledem nelze vůbec docenit, možná lze najít ekvivalent v architektuře či výtvarném umění.“

„S písněmi je to jak s vodou – všude je, – jen ji najít“ (J. Nečas). Hledání dobrých písní je zvláštní proces. Jejich jedinečnost se neukáže hned, ale třeba až po pátém přečtení nebo po půl roce. Objevená píseň pak člověka nepustí. Podle toho se pozná její síla. Psycholog a muzikant Ludvík Běťák tvrdí, že lidová píseň je stejně jako pohádka či mýtus součástí symbolického světa. „Bývá utkaná z podobného materiálu jako třeba naše sny, ale není to individuální, úzce osobní záležitost. Taková píseň je výsledkem základních kolektivních archetypových činitelů a individuální, zkušenosti... neumožňovala jen symbolicky splnit přání, ale přispívala lidem k sebevyjádření, k duševní rovnováze a naplňování vývojových úkolů, které v životě nazrávají a nastávají, pomáhala žít a přežít.“

Vzdychot na pouti života

Takto pojmenoval sběratel píseň, stojící na pomezí lidové a umělé tvorby. Na formě a obsahu textu je výrazně cítit vliv církevní písně. Podle textových motivů lze předpokládat, že píseň vznikla na půdě luterského Těšínska. Slovní rytmus v jednotlivých slokách je nesourodý, což v kombinaci se starým nápěvem vytváří tzv. špatné akcenty. Krásný vyznavačský text si žádá volnější a jednodušší nápěv, který umožní zpěvákovi intenzivnější prožitek ze zpěvu. Nový nápěv je v „moravské tónině“ (podobná mixolydická, symbolizující světlo) a skládá se ze dvou krátkých opakujících se částí. U slova „holubice“ je třeba přizpůsobit nápěv zdvojením poslední noty e. Přeji svěží a prospěšné prozpěvování na životní pouti!

Ladislav Moravetz

Ježíši, světlo života

Text anonym, Moravská národní píseň, sh. F. Suší (5 137)
Nápěv a zpracování Ladislav Moravetz 17. 4. 2011

Předehra (mezihra)

Folně, baladicky

Narrativně

1. Je-ži-ši, svět-lo ži-vo-ta, Na ze-mi no-jsem než-li host, u-děl, ať sem hří-čů svých prost.
po-tě-še-ní vše-ho světa!

2. Mám před sebou práznou cestu / k tvému nebeskému městu; /
tam je má vlast' zaslibená, / krví tvoji vysloužená.
3. Tvé svaté bolestné rány / jsou mé duše jisté schrány, /
v nichž by se skryla holubice / a nebála se víchřice.
4. Když mně smrti stuhne srdce, / budiž slovo tvé má svíce, /
A když nakloním své hlavy, / přej mi, Kriste, věčné slávy.
5. Tvůj kříž berla k putování, / tvůj kříž mé odpočívání; /
nechť tvé prostěradlo lněné / jest mé roucho smrtedlné.
6. Dej, ať před soudem obstojím, / odsouzení se nebojím; /
otevři mně nebes vrata, / když dokonám pouť života.

Smysl bezvěrectví

Mezi věrci a bezvěrci (9.)

Bezvěrcům a jejich usuzování nedává náboženství často smysl. Navíc křesťanská řeč sama i v mateřštině zní někdy jako vedená v cizím jazyce. Ale bez blízkého obeznámení s náboženským myšlením, s náboženskou praxí a životem se tento smysl teprve nedostaví. Deficit dorozumění se sice snaží vynahrazovat religionistika, ale jen poskytováním spousty dílčích vysvětlení. Ať už

ovšem i bezvěrci slouží. Rozdíl mezi věrci a bezvěrci spočívá pak v tom, že první si v sobě nesou výslovnou možnost o své službě vědět a rozumět jí.

Víme, že Bůh chce, aby všichni lidé poznali pravdu, protože poznání pravdy osvobozuje a otvírá průzor k záchraně. Jde o hodně. Jeden z prvních křesťanských apologetů a vůbec první z nich, jehož spis se zachoval, Aristeidés, napsal

s religionistikou, nebo bez ní se bezvěrci někdy snaží náboženství vyložit, pokaždé ale vyloží jen částku a jen z určitého zorného úhlu. Už to je rozumění, ale není to výklad náboženství vůbec.

Představa, že by ateista náboženství vyložil a výkladem vyvrátil, je tím spíš naivní stejně jako představa, že by křesťan argumenty kdekterého ateistu přesvědčil. V obou případech se může dostavit jednotlivý požadovaný výsledek, ale ne projev zákonitosti. Už proto ne, že člověk má daleko do mechanismu.

Ovšem skutečnost, že bezvěrci vůbec existují, má něco do sebe nejen podle nich, ale i z hlediska vůči nim vnějšího. A to ze dvou důležitých důvodů. Dokládají, že lidé jsou lidmi bez ohledu na přítomnost či nepřítomnost náboženského přesvědčení. A kromě toho ke křesťanskému **ano** ve věcech víry, přinášejí své **ne**, a upozorňují tak na **ano**. Co je nad **ano** a **ne**, to už rozhoduje Bůh, jemuž

ve 2. století, že „velké a obdivuhodné jsou výroky a činy křesťanů; protože neříkají lidská slova, nýbrž slova Boží. Ale zbytek národů je na scesti a sama sebe podvádí; protože jdou v temnotě a zraňují se jako opilci.“

Není na škodu si apologety připomínat jako svědky skutečnosti, že křesťané byli odedávna trnem v mnoha očích. Ale z více důvodů bych se zdráhal takto dnes psát, mimo jiné kvůli trapnosti nápodoby. Nicméně jedna věc se apologetovi upřít nedá: hrdost a sebevědomí, s nimiž se hlásí ke Kristu jako k zosobnění pravdy. Jak souhlasit s něčím, co je s pravdou v rozporu, jak to neodmítat? Ale jak si poradit s irelevancí pravdy v dnešním světě? Vždyť takovou irelevanci tu skrývá třeba i floskule, podle níž „každý má svou pravdu“. A vždyť se také zdá, že irelevance je tisíckrát lepší než po zuby ozbrojení zastánci určité verze pravdy, kteří stojí proti sobě. Jako bychom tedy měli blou-

dit jen mezi blátem a loužemi. Opravdu? Anebo si jen nedokážeme do nynější situace transponovat například následující Husovu myšlenku? Hus napsal: „Blud, jemuž neodporujeme, schvalujeme, a jestliže pravdu nijak nehájíme, potlačujeme ji.“ To spíše ateista bude osočovat křesťany než křesťan ateisty, ovšem právě proto je úkolem křesťana mít pro ateistu pochopení, nezamlžovat si zraky osočováním, a zároveň se hlásit k pravdě.

Ale již z té banálně vypadající příčiny, že křesťané i ateisté jsou lidé, musí být na přesvědčení obou, aniž bychom je analyzovali, cosi rozumného. Zároveň protiklad obou ukazuje, že lidská rozumnost má své hluboké meze. Kdo spíše tedy bude si tyto meze uvědomovat a od nich vycházet na nadějnější pouť?

Jiří Hoblík

RECENZE

„Jsme ovce, jež se rozutekou“

Příliš slábi ve víře

Již druhou svou knihu nazval sociolog a historik náboženství Zdeněk R. Nešpor citátem z písně Karla Kryla. Po knize *Děkuji za bolest*, nazvané veršem jedné z nejznámějších Krylových písní, sáhl nyní k citátu z písně Zapření Petrovo. A budiž řečeno, že i tentokrát vybral citát přesný, schopný pojmenovat čtyřmi slovy důležitou vlastnost českého národa jako celku: „příliš slábi ve víře“. Pro věřícího křesťana jsou ta slova nepřijemná. Copak jsme my – já, ty, náš sbor, naše farnost – slábi ve víře? Nešpor samozřejmě dobře ví o lidech víry, pro ně píše, k nim se obrací, v knize však tyto lidi stojí vlastně až někde na okraji: tvoří v české společnosti – o níž kniha pojednává – skutečnou menšinu, v rámci evropského státu patrně vůbec nejmenší na celém kontinentu. Kniha detailně popisuje daný stav a současně hledá důvody, proč k němu došlo.

Zdeněk R. Nešpor patří k těm autorům, kteří se snaží každou svou knihou zvolené téma pojednat v úplnosti. Tomu odpovídá širší pojednávání problematiky, rozsáhlý soupis prostudované literatury i jasný a přehledně členěný způsob výkladu: není snad žádný aspekt české ne/religiozity, který by Nešpor z historického a sociologického hlediska neprozkoumal. Pro toho, kdo se zajímá o sociologii náboženství a koho trápí současný stav české ne/religiozity i jeho historické kořeny, pro toho je Nešporova kniha prací základního významu.

První dvě rozsáhlé kapitoly jsou věnovány procesu sekularizace (odnáboženštění) v celo-

evropském kontextu. Je zjevné, že je to právě Evropa, kde – na rozdíl od jiných kontinentů – došlo k obrovskému odklonu od církevní zbožnosti, a že tento jev je z celosvětového hlediska výjimečný. Nešpor ukazuje různé sociologické teorie, snažící se tento jev vysvětlit. Jejich důležitým zjištěním je nalezení generačního zlomu v 60. letech 20. století: právě tehdy podle nich nastala situace, kdy náboženství ztratilo schopnost oslovovat většinovou společnost, protože došlo ke zhroucení společné řeči, slovník, jímž byla religiozita vyjadřována, se stal pro většinu lidí

nesrozumitelným. Nešpor hledá kořeny tohoto stavu mnohem hlouběji v historii, na začátku novověku, a to zejména ve Francii, zemi, v níž jako v první v Evropě došlo – v roce 1909 – k odluce církve od státu. Závěr druhé kapitoly věnuje Nešpor „českému případu“ – a ukazuje zejména na vnějšíkovost, formalizovanost a povrchnost většinového českého náboženského vědomí v 19. století. V tom, co většinu české společnosti

tehdy zájímalo, tedy v národně emancipačním politickém dění, hrálo konfesijně vyhocené křesťanství stále menší roli a bylo postupně nahrazováno silícím českým nacionalismem, sociálně akcentovaným. Velká část Čechů si osvojila antiklerikální (protikatolickou) a sekulární ideologii. Nešpor tehdejší situaci pojmenovává: „Vývoj české ne/religiozity, z velké míry ovlivňovaný zájmem intelektuálů, je výjimečně dobrým příkladem toho, jak ideologie a vzdělanostní režim sekularismu ve jménu národa a pokroku destruovaly etablovanou zbožnost a samy se staly jakousi implicitní, náhražkovou religiozitou.“

Následující kapitoly knihy už se zabývají detailně zejména českou situací po roce 1948 a v 90. letech. Nešpor popisuje antiklerikalismus komunistického režimu v jeho jednotlivých fázích a jeho působení ukazuje jako z mocenského hlediska velice úspěšné: úpadek církevní zbožnosti u nás v letech 1948–89 byl obrovský. Pozoruhodný je zejména generační předěl v 50. letech, který znamenal nebývalý odklon mladé generace od víry, která se pro ni stávala stále méně srozumitelnou a potřebnou. Paradoxem je, že 90. léta nepřispěla k celospolečenskému oživení křesťanství v českých zemích, ale k jeho dalšímu odsunutí na okraj společnosti: v roce 2001 se 59 % Čechů deklarovalo jako bez vyznání, 26,8 % se hlásilo k římskokatolické církvi a jen 1,1 % k druhé nejpočetnější církvi, ČCE. Oproti roku 1991 se tak počet Čechů hlásících se k ČCE snížil na polovinu.

Pozoruhodné je, že stále probíhající odklon Čechů od církevní zbožnosti nebyl provázen nárůstem ateismu, právě naopak. Stejně jako ubýlo křesťanů hlásících se k zavedeným církvím, ubýlo i přesvědčených ateistů. Výrazně se přitom zvětšil počet tzv. nēcistů, lidí věřících, že je „něco“ nad námi, přitom však striktně odmítajících jakoukoli podobu církevní religiozity.

V posledních dvou kapitolách pojednává Nešpor o vlivu migrací na českou religiozitu (zde zaznamenává zejména oživení pravoslavného křesťanství na našem území) a o náboženství v médiích, rodině a při smrti a pohřbívání. Zvláště poslední téma, v němž Nešpor konstatuje postupující rozklad elementární lidskosti, provázený tím, že pohřby se u nás často vůbec nekonají (jejich cena přitom patří k nejnižším v Evropě!), či dokonce zvyšujícím se počtem nevyzvednutých uren v krematoriích – to je dost děsivá tečka za vývojem české ne/religiozity v posledním století.

Nešporova kniha přináší vysoce fundovaný, podnětný a přitom čtivý až napínavý pohled na českou společnost z pohledu sociologie náboženství. Pro křesťana může být cenným průvodcem po společnosti, v níž žije. Průvodcem vůbec ne radostným, spíše pravdivě nepřijemným. Karel Kryl v písni Zapření Petrovo zpíval: „Jsme příliš slábi ve víře / A svatou pravdu na kříž vlekou / Neb zabijí-li pastýře / Jsme ovce, jež se rozutekou.“ Je na nás, abychom se pokusili o opak. **Jan Šulc**

NEŠPOR, Zdeněk R. Příliš slábi ve víře. Česká ne/religiozita v evropském kontextu. Praha: Kalich 2010, 216 s.

Otevřený dopis Miloši Rejchrtovi, faráři ČCE

V Praze dne 24. 8. 2011

Vážený bratře faráři, dovolte mi poděkovat Vám za otevřený dopis Alexandru Vondrovi (17. 8. 2011 www.aktualne.cz) ve kterém mimo jiné ministru obrany píšete: „Vážený pane ministře, Milý Sašo, ...Dnes jsem ale zdrcen zprávou, že jako čelný představitel republiky, jejímž i já jsem občanem, máš jet do USA na pohřeb pana Ctirada Mašina vyjádřit za nás občany zesnulému úctu a snad udělit i jakési vyznamenání... Prosím, vážený pane

ministře, vzepři se tomu, předved, že i politik si může uchovat kontinuitu osobního směřování a nerozcupovat svůj život v nespojitelné útržky.“

Těší mne, že se duchovní Českobratrské církve evangelické, jíž jsem členkou, nebojí otevřeně projevit svůj názor na tak závažnou „kauzu“ a zároveň mě mrzí, že jsem Váš dopis nenašla na stránkách e-církve.

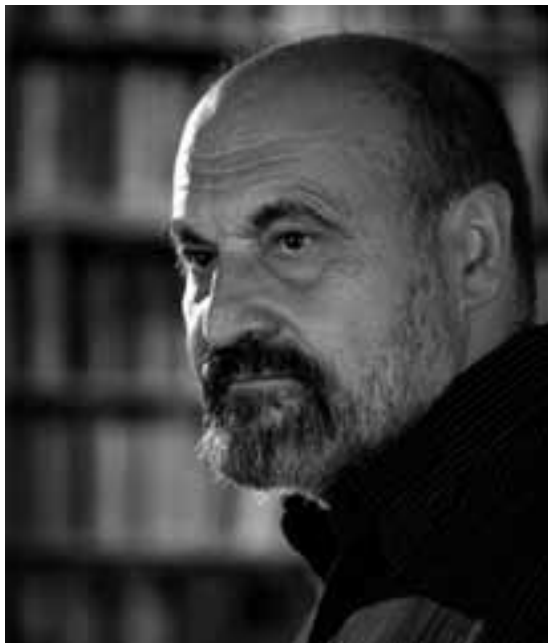
Ruku tiskne

Iva Benešová,

bývalá pracovnice ústřední církevní kanceláře

Modlitba za Jiřinu Švorcovou

Byla nejen ženou za pultem mýdlových seriálů normalizační televize, ale i nenávisť skřípajícím a k nenávisti vyzývajícím ocelovým hlasem,

deklamujícím Antichartu, onen povel k poslední velké akci režimní perzekuce nepohodlných občanů a lámání českých charakterů. Na to těžko zapomenout. Avšak jak hodnotit to, že na této cestě vytrvala i přes dvacet let po pádu režimu až do své smrti?

Byla to nenapravitelná zaslepenost a zatvrzelost, anebo v tom byl i kousek jakési podivuhodné věrnosti, která i u člověka z opačného tábora budí nakonec víc respektu než šikovnost přemnohých, kteří bleskurychle vyměnili rudé legitimace za modré, moudra z večerních univerzit marx-leninismu za vzývání neviditelné ruky trhu a kapitál peněz, styků a informací, získaných horlivým službičkováním minulému režimu, chytře zúročili při své proměně ve velkopodnikatele bez morálních skrupulí.

To nepřísluší rozsoudit žádnému člověku, do hlubin srdce a svědomí druhých nevidíme.

A tak se modlím za její duši, která je až nyní velmi překvapena tím, že Pánbůh opravdu existuje – kéž pro ni toto překvapení není příliš tvrdé a nemilé.

Tomáš Halík (autor je katolický kněz)

Z VINAŘICKÉ VĚZNICE

Dopis redakci

Vážená redakce, předně Vás zdravím a chci Vám napsat o člověku, o kterém vím, že si toto poděkování určitě zaslouží. Tento pán se jmenuje Pavel Kočnar – kaplan evangelické církve (ČCE). Jinak i duchovní věznice ve Vinařicích. Znáám pana Kočnara bezmála tři roky a mohu říct, že je to velice dobrý člověk a ve věznici dělá pro odsouzené záslužnou a prospěšnou činnost. Mám pana Pavla Kočnara rád a děkuji právě jemu za vše, co pro mne ve vězení udělal. A ne zdaleka jen pro mě. Je to člověk čestný, upřímný a bez nějakých rozdílu ke komukoliv.

Vážená redakce, moc rád bych, abyste ve Vašem Evangelickém měsíčníku uveřejnili toto moje

poděkování pro pana Pavla Kočnara, protože si to rozhodně zaslouží. Musím zmínit i poděkování pro paní Janu Plíškovou. Tato paní sem do vinařické věznice dochází tuším druhým rokem a též pracuje s odsouzenými formou pohovorů na různá témata. Měl jsem možnost vícekrát s paní Plíškovou osobně hovořit a vždy mi to bylo přínosem k vážnému přemýšlení. Takže i této paní velice děkuji za různé rady a za vše, co pro mě udělala. Ještě jednou mnohé díky panu kaplanovi Pavlu Kočnarovi paní Janě Plíškové.

S otevřeným srdcem pro Kristovu lásku

Jarda Lamač, Vinařice

Oslavy jubilea Franze Liszta v Praze

Dvousté výročí skladatele bude připomenuto dvěma koncerty.

7. 10. přednese přední maďarský varhanník I. Ella varhaní skladby a transkripce F. Liszta v kostele řádu františkánů, jehož byl Liszt členem.

22. 10. v den skladatelova narození zazní na výzvu představitelů Maďarska v celé řadě zemí jeho oratorium Kristus. Praha bude na tomto celosvětovém projektu participovat.

Půjde současně o světovou premiéru verze, kterou vytvořil přední skladatel duchovní hudby Zdeněk Pololánek.

Koncert je určen hlavně věřícím křesťanům. Pro ně bude vstupné dobrovolné. Tím bude vytvořena možnost, aby se koncertu mohli zúčastnit všichni, kdo se svojí přítomností na oslavě jubilea Franze Liszta chtějí podílet.

Koncert bude přímo přenášen Českým rozhlasem a zaznamenán Českou televizí.

Náměstek vedoucí tajemnice pro personalistiku a vzdělávání

Ústřední církevní kancelář Českobratrské církve evangelické (ČCE),

Jungmannova 9, 111 21 Praha 1-Nové Město (Husův dům) hledá vhodné kandidáty/kandidátky na tuto pozici na plný pracovní úvazek.

Požadujeme:

- VŠ vzdělání v oblasti lidských zdrojů, (příp. v oblasti právní)
 - praxe v oboru personalistika
 - znalost církevních řádů a zřízení ČCE
 - znalost církevního prostředí podmníkou, zkušenost s farářskou prací velkou předností
 - práce na PC (Word, Excel, Outlook)
 - bezúhonnost, samostatnost, zodpovědnost, komunikativnost, schopnost vedení týmu
- (u uchazečů zařazených do dalšího kola výběrového řízení bude požadován výpis z rejstříku trestů a dvě písemné reference z předchozích zaměstnání nebo pracovní hodnocení posledního zaměstnavatele).

Nabízíme:

- zajímavá a pestrá práce v týmu – odpovídající finanční ohodnocení
- pracovní prostředí v centru Prahy
- možnost prohlubování vzdělání v personalistice
- zaměstnanecké benefity (stravenky, 25 dnů dovolené).

Nástup možný dle dohody.

Motivační dopis se strukturovaným životopisem zašlejte do 20. 9. 2011 na adresu Českobratrská církev evangelická, pošt. příhr. 466, Jungmannova 9, 111 21 Praha 1 nebo sekretariát@e-cirkev.cz.

Bližší informace podá E. Žváčková, tel.: 224 999 224, zvackova@e-cirkev.cz

Hieronymus Savonarola a Křesťanská republika Florencie

píše Tomáš Pavelka
kreslí Kristian Malina

Itálie 15. století. Svět se stává civilizovanějším a pohodlnějším, kvete bankovníctví a obchod. Cíl pouhého přežití se stává Evropy obrací k vrcholům pozapomenutého starověku – k Římu i k antice. Nastává renesance.

Mladý Savonarola čte Písmo, Aristotela i Tomáše Akvinského. Objevuje mnohamslavnou krásu Pravdy, Krásku, která má cíl.

...a otklíví si krásu, která je sama sobě cílem, nové obrazy světců a biblických dějů, kde jde více o pěkné postavy. Otklíví si dobu intrik, které vedou jen k osobnímu uspokojení. Vstupuje do Mlátena.

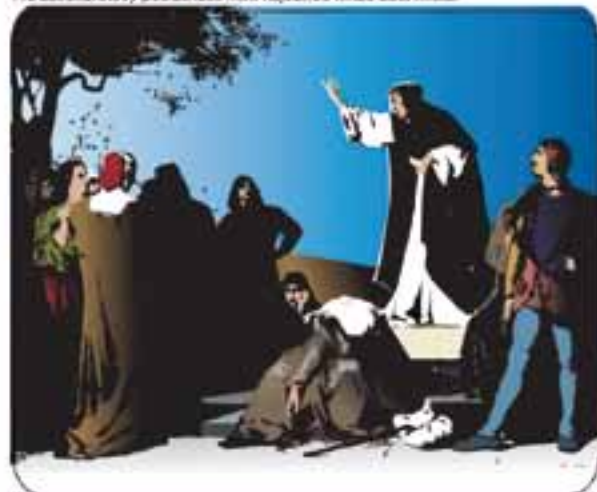

Je jako kazatel vyslán do Florencie. Více než 25 posluchačů mu nikdy nepřijde a jeho kázání nikoho nebaví. Vrací se zpět ke studiu.

Propuká válka s Francií, Evropou se bleskurychtě šíří syfilitis jako nový mor. Propuká válka s Francií i bláhů se půlka mířnía. Savonarolova slova znějí v nové atmosféře. Pro Savonarolovy posluchače není najodnou nikde dost místa.

Francouzi, které Savonarola prohlásil za Boží trest, vítězí. A Savonarola se stává vládcem města. Na velké hranici páli necudné obrazy, pohanské kříže a hazardní hry. Prosazuje tvrdé prosazování zákonů a mravnosti.

Neřítí se ale ani lípehování, jako náboženskou policií užívá děti, které smřjí vejít volně do každé domácnosti. Zároveň se nebojí kritizovat mocné své doby, včetně pápeže Rodrigo Borgia, otce sedmi nemanželských dětí a milovníka obscénních večerků. Dostává se do klatby.

Savonarola:
Na to druhé žádné právo nemá.

biskup:
Vylučujeme tě z církve bojující i vítězné.

Florentinové však s přísným režimem ztrácejí teplost. Savonarola je veřejně vyzván františkánským mnichem, aby prošel mezi dvěma hořícími hranicemi a tak dokázal, že jeho učení je od Boha. Zvažá a je začleněn.

Je mučením donucen k přiznání kacířství, za což pak prosí Boha za odpuštění i psané meditaci nad žalmem 50, podobně velmi ceněné mimo jiné i Martinem Lutherem. Je spolu se svými věrnými upálen. K jeho dvojnásobnému odkazu se postupně přihlásí reformace, protireformace katolictví i radikální republikánství.

OZNÁMENÍ

Pronájem bezbarierového bytu

FS ČCE v Chrudimi nabízí k pronájmu bezbariérový byt 2+kk v přízemí domu čp. 303 v Pardubické ulici. Tel.: 469 622 110.

Bienále pro Diakonii

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Praze-Dejvicích srdečně zve na III. ročník Bienále pro Diakonii s volným tématem „Dejte nám místo ve svém srdci“ (2 K 7,2)

III. ročník Bienále se uskuteční od 30. září do 10. října 2011 souběžně v prostorách pořádajícího FS ČCE v Praze 6 a na radnici Městské části Praha 13 ve Stodůlkách.

Výtěžek bude věnován na další rozšiřování Střediska Diakonie ČCE v Praze-Stodůlkách (www.diakonieP13.cz), jehož patronem je pořádající sbor.

Doprovodný program:

30. 9., 19.00 hod
úvodní koncert skupiny Jablkoň, od 21 hod. následuje dobročinná aukce

2. 10., 18.30 hod.
vernisaž Dejvice
(Dr. Z. Wintra 15, Praha 6 – metro „A“ Hradčanská)

3. 10., 18.30 hod.
vernisaž Stodůlky
(Sluneční náměstí 13, Praha 13, metro „B“ Hůrka)

4. 10., 18.30 hod
koncert souboru Trigonum Musicum a povídání Z. Susy o srdci
(FS Dejvice)

6. 10., 18.30 hod.
čtení a hudba mezi obrazy – M. Myšička a T. Najbrt
(FS Dejvice)

Prodej lístků na úvodní koncert od 15. 9. ve FS ČCE v Praze-Dejvicích.

Podrobné informace, včetně galerie vystavovaných děl:
www.bienaleprodiakonii.cz.

Koncert pro duši

Sociální služba Dobroduš (Diakonie ČCE – Středisko křesťanské pomoci v Praze) zve na benefiční koncert, v neděli 18. září od 19 hodin, do evangelického kostela U Salvátora. Vystoupí operní pěvkyně Olga Jelínková a na nově zrekonstruované varhany zahraje Daniela Kadlecová. Výtěžek ze vstupného bude věnován na podporu rozvojových aktivit pro lidi s duševním onemocněním.

Evangelický měsíčník ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

**Tématem ročníku je lidský život
od narození do smrti.
Chystáme: Příchod do penze**

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Gabriela Fraňková Malinová
členové: Šárka Grauová, Pavel Hanych,
Jiří Hoblík, Jan Kirschner, Jan Mamula,
Tomáš Pavelka, Jana Plíšková,
Lenka Ridzoňová, Romana Špačková

NA OBÁLCE

foto: Pavel Capoušek

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Redakční uzávěrka říjnového čísla
je 18. 9. 2011. Vyhrazujeme si právo
nevyžádané příspěvky krátit.

DISTRIBUCE PRO NEVIDOMÉ

elektronicky: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05 Praha 1,
tel.: 222 316 306,
e-mail: szp@diakoniecce.cz

TISKNE

M.I.B. production service s.r.o.,
Papírenská 1, 166 11 Praha, 6
(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x ročně,
jednotlivá čísla 25 Kč, předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.
Informace o předplatném
podá, objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce

ADRESA REDAKCE A ADMINISTRACE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
<http://www.e-cirkev.cz>, Český bratr

ISSN 1211-6793